

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 6-hasábos petit sor egyszer 30 fillér
 minden következőnél 16 fillér

Nyitótér sorra 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és osztrádi egyesített
 vasutak palotájában
 TELEFON-SZÁM: 302

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, július 23

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: A félévi mérlegek.
- Harc a járványok ellen.
- Arad — a világ közepe.
- Fordulat a polgári flakola építési ügyében.
- Népvándorlás Mikulákára.
- Mikor a segédjegyző mulat.
- Sikkasztó pénztáros.
- A diadalmas autobusz.
- Andrássy megbukott?
- Rendőrök és parasztlégények harca.
- Autobusz-alakok.
- A Gedicke-bankház sikkasztója.
- Az ördög nem alszik!
- Téma: A nyaralás. — A nyomok.

A félévi mérlegek.

Arad, július 22

Az aradi pénzügyintézetek lezárták az első félévi mérlegét. A félévi számadások nincsenek a nyilvánosság számára szánva s azokról a maguk egészében csak az intézetek belső testületei, az igazgatóság, az igazgató-választmány vesz tudomást. Mégis érthető, sőt fölöttébb természetes, hogy a közönség a félévi eredmény felé is érdeklődéssel fordul, a mely, ha nem is döntő az egész üzleti esztendőre, mégis annak jelentős részét képezi. Nem az okozza ezt az érdeklődést, mintha ezek révén az egyes pénzügyintézetek papírjainak árfolyamaiban változást várnának. Az aradi részvények tulnyomóan konzervatív kezekben vannak és ha a kedvező üzletmenet, esetleg a várható nagyobb osztalék növeli is a részvények értékét, ez az érték-növekedés nem a tőzsdészerű árhullámzásban s nem az értékpapír-vásár növekedésében nyer kifejezést. De annál fogva

érdeklí ez az eredmény a nyilvánosságot, mert Aradon a pénzügyintézetek működése, hivatása össze van forrva az egész gazdasági élettel és a pénzforgalom kedvező iránya a gazdasági föllendülés jeleit tükrözteti vissza.

Az aradi pénzügyintézetek a június 30-ikával záródó félévben kivétel nélkül igen jó, néhol, várakozáson felül álló üzleti eredményt értek el. A nyereségnek növekedése mindenütt párhuzamos a forgalom emelkedésével, a mi arra mutat, hogy a fokozott nyereséget nem a kamatláb kihasználása által, hanem az üzletkör kibővítése, a hitelnyújtás kiterjesztése révén érték el. Ez a kedvezőbbre fordult gazdasági állapot, a vissza-visszatérő vállalkozási kedv jeleit mutatja s ez annál biztatóbb, mert tudvalevő, hogy a pénzügyintézet és általában az üzleti életben a második félév jelenti az elevenebb, gazdagabb évadot.

A félévi mérlegekről szerzett adatainkat az alábbiakban csoportosítjuk.

Az Aradi Első Takarékpénztár a most lezárt első félévi üzleti eredménye jóval fölülmúlta a múlt esztendő első felének eredményét. Az Aradi Első Takarékpénztár forgalma élénk és minden rázkódtatás nélkül volt. Ugy a betétáradék, mint a váltótárca hatalmas emelkedésre mutat és ez emelkedéssel párhuzamban áll a nyereség emelkedése is. Amint előre látható, az intézet új féléve is az eddigiekhez hasonló, elsőrangú eredményre fog végződni.

Az Arad osztrádi Gazdasági Takarékpénztár kölcsönös az év első felében két és fél millió koronával emelkedtek; a félévi nyereség körülbelül 270,000 korona, százezer koronával több,

mint a múlt év első felében. Es a nagymérvű emelkedés az alapítókénak a múlt évben befejezett fölemelésével áll kapcsolatban, s ennek következménye lesz az osztaléknak előrelátható növekedése is. Ez kétségtelenül vált már azáltal is, mert a múlt évi tőkeemelés perfunctálásával a tartalékalap átlép'e a határt, a meddig az alapszabályok értelmében részvényenként csak három korona volt adható. Hogy az 1908. év után mekkorra lesz az osztalék, arról nagyon is korai lenne az első félév után beszélni; a bőséges és a vidéki pénzügyintézetek sorában elől álló félévi eredmény után joggal lehet jövendölni, hogy az osztalék a negyven koronát meg fogja haladni.

Az Aradmegyei Takarékpénztár lefolyt félévének forgalma kielégítő volt. Az üzleti élet mindenütt élénkséget mutatott s így az eredmény is nagyobb volt, mint az első félévi. A pénzpiac szilárdtsága folytán vesztesége nem volt. Tárca álladéka minden irányban emelkedtek.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár idei féléve a tavalyinál kedvezőbb eredményre végződött. Betéti öt millió koronánál magasabbra emelkedtek, a váltótárca az idei 700,000 korona többlettel 970,000 koronára emelkedett. Nyeresége a múlt félévhez képest körülbelül 30,000 koronával volt nagyobb. Ez a nyereségtöbblet az intézet élénkítő üzletmenetének köszönhető.

Az Aradi Ipar és Népbank legutóbbi félévi üzleti eredményét most terjesztették a választmánynál először. E szerint a mostan lezárt félév a legjobb azóta, mióta az intézet fennáll. Az üzleti álladékokban mindenütt nagyobb emelkedés mutatkozik: főleg a váltótárca, amely 145,000 koronával emelkedett, a takarékbetétek pedig 430,000 koronával emelkedtek.

Nyaralás.

*

Ha beköszönt a szombat este,
 S az alkony a várost megeste
 Költőleg poros lakásom
 Lakattal gondosan bezárom,
 S versjékesen, mint a dög,
 A pályaházba röpködök.
 A harmadszori csöngetésre
 Pénztárnál tülekedő hordár
 — Közben megöklözték a bordám —
 Keresztül törtetek sikerrel...
 A vonat ép akkor fűtölyt el!

Csak az boszankodik, ki dőre.
 En várok a következőre
 Két, három, négy, öt órabeszéd,
 Az ember legalább nyugodhat!
 A vendéglőbe beülök,
 Elöttem fogynak a sörök,
 Az idő így csak eltelik
 Valami módon reggelig.
 Végül megjő a pillanat,
 Hogy bedöcög az új vonat,

Akkor szakadt a bus való rá'n,
 Hogy ellopták az aranyórám.
 Panaszomat színi kegyelemből
 Főiveszi a közeli rendőr,
 Rohanok a perroura aztán,
 — Ez a vonat le nem maraszt tán! —
 De már megindul... En utána,
 Felugrom még a masinára,
 És nagyneh ezen, hogy felugrok,
 A kalauz gerombán lehurrog,
 Paragrafust rá'n huzza men' en,
 Es sujt kemény bírsággal engem,
 Mert amit tettem, mondja helykén —
 Nem más: Közveszélyű cselekmény.

Aztán megyünk. A vonaton
 Akár a hering, utatom,
 Mig csapzott hajjal, összatörve
 Megérkezem Alvinc fűrdőre.
 A feleségem úgy fogad,
 Mint a szűlött vén lumpokat:
 „D: Jónás, hogy nézel te ki?
 Hogy lehet így lezúlleni?
 Te korhely fráter, szörnyű lump,
 Haza majd együtt utasunk,

Oró, ezt tűrni nem fogom,
 Kétkedol ugyanis van okom,
 Megcsalesz, te huncut, vadd be hát!
 „D: Jéka!” „Nézd meg a pofád!
 Nézz a tükrőbe, a tükrőbe!
 Hissz a nézésed szinte görbe!
 S boldog dül a sör szaga!
 Mamám! Mamám! Hiny éjszaka
 Nem aludt odahaza már!?”

Az asszony nyelv peregve jár
 Egészen hétfő reggelig,
 Mig szabadságom leteik.
 Akkor vonatra ülök és
 Alvács a nagy ködbe vész.

Hogy haatérék — szörnyűség! —
 A lakásomat feltörék,
 Eltűnt sok kedves drága holmi,
 Volt bőven idejük rabolni!

Most mit tegyek, most mit tegyek?
 Legjobb, ha öngyilkos leszek!
 Hol egy hurok? Hol egy hurok?
 Oró, is en, megbolondulok!

A félév nyeresége 94,253 korona, ami a tavalyi első félévhez képest 8,389 korona többletet mutat. Tekintettel arra, hogy a második félév mindig erősebb az elsőnél, valószínű, hogy az intézet eléri az idén a 200,000 koronás nyereséget s így az eddig fizetett osztalékon kívül erősen lesz dotálható az intézet tartalék-alapja.

Az Aradi Központi Takarékpénztár a fél évben igen élénk üzleti forgalmat bonyolított le, összes üzletágnál, bététálladéka a tavalyi álladékok kétszeresére emelkedtek és a félévi tiszta nyeresége után ítélve részvényeseinek szép osztalékot biztosíthat. Alapítókéjét összesen egy millió koronára emeli és a jegyzések serényen folynak, úgy hogy a tőkfelelmesítés sikere biztosítva van.

A Viktoria Takarékpénztár és Hitelintézet idel első féléve minden üzletágban szép emelkedést hozott. Betétel meghaladják a hat millió koronát, váltótárca álladéka 9 millió korona. Jelzálog-kölcsön üzlete körülbelül 100,000 korona emelkedést mutat. Nyeresége lényegesen nagyobb a múlt félévénél. Különösen nagy lendülettel vett a kisipari fiókintézet forgalma. A fiókintézet most van második esztendőjében és a most lezárt féléve örvendetes fejlődést léger.

A románok köréből Több román lap egybehangzón azt írja, hogy a nemzeti pártban hajlandóság mutatkozik arra, hogy a magyarországi nemzeti pártok feyverbaráságra lépjenek a nemzetközi szociálistákkal abban a harcban, melyet Andrássy gróf választási reformja ellen megindítani fognak. Ezek a lapok hangsúlyozzák, hogy nem a szociálisták és nemzeti pártok szövetségéről van szó — lévén a nemzeti pártok céljai és ideáljai egészen mások, mint a szociálistáké, — hanem csak arról, hogy az általános és egyenlői választási jog érdekében folytatandó küzdelem nagyobb erőt fejthessen ki. Az „Ungaria“ még mindig erősen bizik a mérsékelt párt megalakításában és erre vonatkozólag a következőket írja: Nem vagyunk próféták, de hisszük, hogy rövid időn belül a magyarországi románok meg fognak győződni arról, hogy a románok politikai központja se Arad, se Nagyszombat, hanem Budapest, továbbá meg fognak győződni arról is, hogy se a Tribunisták régi programja se a nemzeti párt új programja, hanem a mérsékelt párt programja viszi majd a román népet a boldogulashoz és jóléthez.

Harc a járványok ellen.

Kötelező kórházi kezelés. — Kötelező ravatalozás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22

A városi tisztviselői hivatal nagy jelentőségű reform állandósítására törekszik. Ami eddig csak szokás volt, azt törvény erejű szabályrendelettel akarja kötelezővé tenni.

A ragályos és járványos betegek kötelező kórházi kezelésével és a fertőző betegségekben elhaltak kötelező temetői ravatalozásával a közegészségügyi viszonyokat óhajtja Posgay Lajos dr. városi tisztviselő javítani.

A mai napon beadványt intézett a tanácshoz, amelyben egy ilyen szabályrendelet alkotását sürgeti.

Különösen a kötelező temetői ravatalozást kell helyeselnünk, mert sajnos, számtalan olyan eset fordult elő, hogy a fertőző betegségben elhalt egyén temetésén sokan jelentek meg s innen hordták szét a betegség csiréit. A temetési pompa kifejtéséhez szükséges eszközök is alkalmas terjesztői a különböző ragályos kóroknak s a temetői halottas ház gazdaság egyszerűsége itt is javítólag hatna.

Az üdvös reformot a következőképpen okolja meg a főorvos:

A heveny fertőző — azaz ragályos-járványos — betegek körül, nemkülönben az ilyen betegségben elhaltakról értizedek óta gyakorlatban van, hogy az olyan betegek, kiknél a lakási viszonyok miatt az elköltetés kivihetetlen, a többi családtagok és a szomszédos lakók érdekében, kórházba szállítanak. Viszont a fertőző kór folytán elhaltak tetemei, a megemelt halottvizsgálat után kivétel nélkül a temetőbe halottas csarnokba szállítandók, ott ravatalozandók s a szabályszerűleg megállapított időközben onnét temetnek el. A ravatalozás ilyen esetben a legegyszerűbb módon, minden draperiák mellőzésével történik.

A tisztviselők ez irányban fennálló gyakorlatát rég múlt idők óta folytatjuk s kiindulási pontját évek előtt egy járvány-bizottsági határozat szolgáltatta. Ez eredetileg az uralgott

járványra vonatkozott; üdvös voltánál fogva azonban a járvány szüntével is fentartott, sőt a viszonyok szem előtt tartásával a ragályos-járványos betegségekre általában kiterjesztett.

Szabályrendeletileg nem történt ugyan intézkedés, de a tisztviselők humánus és indokolt eljárása a község körében mindjobban gyökeret vert s az emberszerető rábeszélés, gyengéd praeszió elegendő volt a kivitelre. Nehézség renitencia alig, vagy igen ritkán adta elő magát, mert a legtöbb esetben győzött a belátás és saját jól felfogott érdekek megóvása.

Mindamellett, habár csak ritka esetben találkozunk vagy találkozhatunk renitenciával, a midőn a rendőri beavatkozás, a rendőri asszisztencia vállk szükségessé a fertőző beteg kórházba szállítására, avagy a fertőző kórházban elhalt tetemének a halotti csarnokba való kiszállítására, ilyenkor érezhetjük a hiányát egy erre vonatkozó szabályrendeletnek, mivel az adott esetben a rendőri beavatkozásra, a karhatalom igénybe vételére, a törvényszerű alakra nem hivatkozhatunk s csak a régi gyakorlatra, a régi szokásra utalhatunk.

Ezen viszonyokon szükséges egy megfelelő szabályrendelettel változtatni.

A szabályrendelet arra irányulna, hogy először olyan ragályos-járványos beteg, kinél a családi és lakási viszonyok, a többi családtagok vagy a környezet érdeke, megóvása követelk. a tisztviselő megállapítása, közvéleménye szerint egy egészségügyi biztos közreműködésével, betegszállító kocsi a közkórház fertőző betegosztályára utalandó.

Másodsor, hogy súlyos fertőző betegségben — hová a vörheny, difteritisz, ázsiai kolera tartoznak — elhunyt egyén teteme, a megtörtént halottvizsgálat után azonnal, sárt koporsóban, fedett zárt kocsi a közkórház halotti csarnokba szállítassék, ravatalozása ottan történjék s eltemetése onnét, minden pompa s minden nagyobb esődület, gyermek csoportosulás kizárásával, eszközöltessék.

Felmerülő ellenálláskor mind a két esetben rendőri segílyre, beavatkozásra jogosan igény támasztható.

A tanács a főorvos javaslatát a közegészségügyi bizottságnak adja ki tárgyalás céljából.

Az izgalomtól kimerülten
Zokogva egy dívánra ültem,
Rám jött az álom . . . édes álom,
És azt álmodtam: a világon
Nincsen szebb és jobb semmi más,
Nincs édesebb, mint a — nyaralás!

F.

A nyomok.

*

Guthi Soma dr. most megjelent könyvében, Az éjszakai Budapest ben egy még ma is élő jeles törvényszéki riporter élményeiből mond el néhány érdekese esetet. Közöljük belőle a következőt:

A riporter egy alkalommal hasatérőben volt a Fortunából s a Jezsuita-lépcsőn Papp Józseffel, a bíról kar nesztorával találkozik. Beszélgetésbe erednek és a többi között szóba került az ártatlanul elítélt Koteles Mihály esete is. Ezt a Koteles gyilkosság miatt tizenöt évi fegyházra ítélték és már hat esztendővel le is ült belőle, mikor a riporter egész véletlenül megpillantotta az aktacsomót, Koteles perújítási kérelmével egvárt. A ügyész engedelmével bejelentett s a kihallgatott tanúk vallomásából s az orvosszakértők véleményéből arról győződve meg, hogy ez az ember ártatlan, heves

hírlapi cikelyeket írt az ártatlanul szenvedő ember érdekében, melyeknek hatása miatt az akkori igazságügyminiszter, Pauler, szigorú vizsgálatot rendelt el s a nemsokára megtartott perújítási tárgyaláson maga az ügyész, Koteles József, most országgyűlési képviselő, elejente a vádat, mert az új tárgyalás adatai kétségelenné tették Koteles Mihály ártatlanságát

A riporter és Papp József tehát erről a szenzációs bűnpörri beszégettek. Az öreg ur nagy figyelemmel halgatta végig a perújítás előzményeit.

— Régi krimiaalisztikai axióma, — ugymond, — hogy inkább mentünk föl száz bűnöst, minthogy csak egy ártatlan embert is elítéljünk. Mert a bíról könnyen tévedhet s nem egyszer puzta jelenségekből vagy aggodalmas tanuvallomásokból bizonyítékot kovácol. Valamikor régesrég én is elkövettem egy rettenetes hibát, mely ma is furdálja a lelkemet és sok éjszakámat rabolja el.

— Rabágból juttatott egy ártatlan embert?

— Az: még csak jóvátehettem volna, de — kötéshalálra ítélték s csak a kivégzés után tudtam meg, hogy ártatlan volt . . . Ugy történt a dolog, hogy Szabolcsmegyében nagyon elszaporodtak a betyárok. A hadóság tehetetlen volt velük szemben, úgy hogy egy szép napon kihirdették a statáriumot. A kire rábizonyított-

ták a lopást, egy-kettőre fölakasztották. Nem volt apelláta a halálos ítélet ellen.

A bevádolt emberek sorsa az eljáró bíról judiciumától, kénye-kedvétől függött. Ilyen rangoteg hatalommal ruházták föl engem is . . . Többek között egy falusi gazda azzal a panaszzal jött hozzám, hogy az éjszaka elloptak egy disznáját. Megindítottam a nyomozást.

A kárvallott ember istállója mögött, a hóval borított uton lábnyomokat vettem észre, a melyek a falusi kondás viskójáig vezettek. Nosza, lefüleltem a kondást és vallatóra fogtam. Esküldözött a jámbor, hogy ártatlan, de tanúk bizonyították, hogy késő éjszaka az utcákon csatangolt: minthogy pedig csizmája egészen beillott a lábnyomokba, a gyanús embert halálra ítélték. Este hirdetem ki az ítéletet, másnap reggel már végre is hajtattam . . .

— Hátha csakugyan ő volt a tolvaj?

— Hiszen ha kétségben valnék, nem vonném úgy lelkemre a dolgot. De hamarosan kézrekerült az igazi bűnös. A kárvallott gazda a nagyállól vásáron ráismert a sertésére s az orgazda révén burokra került a tolvaj . . . A gazember töredelmesen megvallotta, hogy ő hajtotta el a jószágot.

— S a lábnyomok.

— Az igazi bűnös csizmája is betéjük llett . . . Képzeld! . . . A falunak csak

Arad — a világ közepe?

Aki beleőrült ebbe a problémába.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

A világmindenség nagy problémájával wotan foglalkoztak, könyvtárakat összeírtak már, de talán leg többet foglalkozott e kérdéssel Salamor: Albert volt aradi, jelenleg nagyváradi lakos, aki évekkel ezelőtt becsületes foglalkozását — a cipésszűrést — félbehagyta és neki-feküdt a könyveknek, elkezdett bennük kutatni, hogy feleletet találjon a vilás kérdésre: *hol van a világ közepe?* A könyvekből azonban nem tudott feleletet találni erre a kérdésre. Elkezdett tehát csatangolni az ország minden tája felé és kereste nagy buzgalommal a világ közepét. Szemezédalnak, ismerőseinek azt mondta, hogy ő különös, isteni proféciával rendelkezik és szent meggyőződése, hogyha él a világ közepére, hát akkor és az isteni profécia megszólal benne és megmondja neki: *ime, halandó ember, itt vagy a szent tájon, elérte a világ közepére.*

Vándorolt mindenfelé. Vándorolt a Kárpátok felé, az Adria felé, a Duna torkolata felé, — végre néhány hónap előtt megjelent Aradon és megállapította, hogy az Arad Gáj nevű külváros a világ közepe.

Est a felfedezést ő korszakalkotónak tartotta és erről *nagy könyvet is akart írni.* Azt mondta ugyanis, hogy az éjszaki sark felfedezése, a repülőgép feltalálása jelentőségében semmi sem ahhoz képest, hogy ő most felfedezte a világ közepét. *Fel akarta hívni a kultúremberiségnek figyelmét Arad-Gájra.* Propozálni akarta, hogy ezen a ponton építsenek valami élgig érő Babel-tornyot, annak jelzésére, hogy itt van a világ közepe. Ettől fogva a félkegyelmű ember folytonosan visszatért Gájba s ott az utcákon csatangolt. Mindenki ismerte Salamont, aki az utcákon minden papírdarabot fölcsúszott.

Volt a szerencsés len embernek egy másik régeszméje is. Az ugyanis, hogy folytonosan kikeresztelkedett, meg visszatért ősei hitéhez. A vallását úgy cserélgette, mint más ember az inggalóját. Azonkívül összeszedett mindenféle rongyot és sokszor hat emberre való ringyongy ruhában járkált. A ruhákat egyszerűen

egy csizmadíjára, annak pedig csak egy kaptafája volt.

— Érttem, érttem!

— És az igazágtalan ítélet tiz esztendővel megvénített. Elvette nyugalmamat, buskomorra tett... Hej, sokat tanultam a falusi kondás eszein! Azelett kérlelhetetlenül szigorú bíró hírében állottam, vádló és ítéelő bíró voltam egy személyben. Jól esett a lelkemnek, ha a bűnöst vallomásra bírhattam, vagy ha egy-egy terhelt tanu rácsáfolt a konokul tagadó vádlóra. Most? ... A másik szélsőségbe jutottam s én respektálom legjobban azt az elvet, hogy a vádlottnak joga van tagadni. Tessék rábizonyítani a bűnt! A kézzelfogható terhelt adatokat is gondosan mérlegetem s ha bűnösség dolgában a legcsekélyebb kétségem van, a vádlott fölmentésén fáradozom... Mintha bizony a fölmentő ítéletekkel jóvátehetném annak az ártatlan embernek a kivégzését! ...

— Egy kérdést, bíró uram! Mi történt az igazságszolgálatnál?

— Fölmentettük.

— Milyen alapon? Hiszen beismerte a lopást!

— Ráfogtuk, hogy csak magára vette a bűnt, hogy hazudik! ... Csak nem bíráltuk magunkat! ...

Tessék! ... Ilyen a földi igazságszolgálat!

egymás fölé huzta, aminek következtében uő festett, mint valami ruharaktár.

Az utóbbi időben sűrűn elment a világ közepére, Arad Gájra és Nagyváradra érve, mindenkinek Arad-Gájról akart feleséget szerezni, mert azt mondja, *hogy az arad gáji nőknek nincs párja.*

Ma a szerencsés len embert ismét visszatoloncolták Aradról Nagyváradra. A rendőrség megfigyelés alá vette és minthogy elmebeleg, beszállítják majd az elmeórházba.

Fordulat

a polgári fiúiskola építési ügyében.

Rendkívüli közgyűlést hív egybe a polgármester.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

A második polgári fiúiskola építkezésére beérkezett pályázatok felett *nem a tanács* fog dönteni. Ezt a változott helyzetet a pályázó kisiparosok mozgalmak okozta. Mint azt megirtuk, a júliusban tartott rendes közgyűlés úgy határozott, hogy a vállalatba adás felett a tanács a maga hatáskörében döntsön. A tanács most maga határozott másképen. Nem akar élni a reáruházott hatalommal s *visszaszármaztatja a döntés jogát a közgyűléshez.* Varjassy Lajos polgármester ugyan még nem határozta meg a rendkívüli közgyűlés napját, de valószínű, hogy *szombat délutánra* hívja össze a törvényhatósági bizottságot s az elé terjeszti a tanács az építészeti bizottság javaslatát.

A számvevőség és mérnöki hivatal holnap fejezik be számításaikat s pénteken már az építészeti bizottság tárgyalja.

Hogy a tanács miért mondott le a döntés jogáról, annak az az oka, hogy a pályázó kisiparosok Müller Károly országgyűlési képviselő vezetésével Varjassy Lajos és Lőcs Renső tanácsosnál jártak s ott panasz emeltek, *kiszívórgó hírek alapján*, amiatt, hogy a tanács mellőzni akarja őket s az iskola építését generális vállalkosra akarja bízni.

És a híresztelés valóban bisocult, mert a pályázatok első áttekintése után azt az impressziót nyerte a tanács, hogy a vállalkozni kívánó kisiparosok elszámították magukat s olyan árakat nyújtottak be, melyekért szolid munkát szállítani nem lehet. A tanács arra hivatkozott, hogy a városi színház építésénél három iparos ment tönkre épen a rosszul számított árajánlatok és az élesen kifejlődött konkurrenca miatt. Est elakarták kerülni s azt hangoztatták, hogy épen a kisiparosok érdekében törekszik egy vállalkozó kezére bízni az iskola építését.

Müller Károly, a küldöttség vezetője reá mutatott arra, hogy az analogia hamis. Mert míg a színház építkezésekor az árlejtés nyílt volt s akkor az árakat az iparosok minden számítás nélkül, ugyszólván impressziók hatása alatt, ott az árlejtés színhelyén verék le addig, most gondos megfontolás és számítás után tökölte el magát mindegyik a pályázatra s fel kell tételteni azt, hogy mindegyik jól megfontolta, mit cselekszik akkor, mikor ugyszólván egész vagyonát teszi kockára egy-egy vállalkozás alkalmával.

Arra a megjegyzésre, hogy a tanácsnak mérlegetnie kell az egyes vállalkozók megbízhatóságát is, azt felelte a küldöttség vezetője, hogy erre módja van a városnak azon a révén,

hogy az iparosok kaucióját felemeli és az ellenőrzést a legszigorúbban kezelteti. Ahol nem megfelelő és szerződésszerű munkát kapna, az átvételnél *azt visszautasítja az ellenőrző község.*

Ugy a polgármester, mint a gazdasági tanácsos megígérték a kisiparosok küldöttségének, hogy érvelket megfontolás tárgyává teszik és szívesen tesznek eleget kívánásaiknak még az adott körülmények között is.

Ezért határozta el a tanács, hogy a döntés által teremthető elégedetlenségnek elejét veendő a közgyűlésre bizza a polgári iskola építkezésének vállalatba adását.

A pályázó kisiparosok megnyugvással értesültek a tanács újabb határozatáról s azt bizik, hogy a közgyűlés, ámbár szuverén joga van bárkit megbízni a kivittel, csoportonként adja ki a munkát s őket is vállalkozáshoz juttatja. Azért biznak ebben, mert a számítások szerint, ha az összes munkákat kisiparosok kapják, akkor a város tizenöt ezer száztizenegy koronával fizet kevesebbet az építésért, mint amennyit a legolcsóbb generális vállalkosnak kellene fizetnie.

Hivatkosnak arra is, hogy a közgyűlés a népfürdő pontonjainak megrendelése alkalmával egy szentesi pályázót bizott meg a munkával, azzal indokolva meg eljárását, hogy az idegen vállalkozó két százalékkal olcsóbb volt, mint a pályázó aradi iparos.

Ha a tanács tehát meg nem mészítja akaratát, akkor a polgármester még holnap szétküldi a rendkívüli közgyűlést hírdő meghívókat.

Sikkasztó pénztáros

Két napig Aradon lumpolt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Ezenek a kis cikknek legjobb és legtalálhatóbb lett volna ezt a címet adni: *„Aki nek vaj van a fején.”* Esetleg mást, ami a vajjal áll szoros összefüggésben. Mert ebben a tudósításban arról lesz szó, hogyan szórakozott Aradon a szabadkai vajsözövegkezet pénztárosa, aki az intézetétől több ezer koronát elsikkasztott, azután megszökött.

Ma délelőtt táviratot kapott a szabadkai rendőrfőkapitánytól az aradi rendőrség. Azt jelentették benne, hogy Szabadkán, az ottani vajsözövegkezet helyettes pénztárosa, Takács Lajos, aki ezelett gépész volt, 5000 koronát sikkasztott az intézettől s nyomtalanul eltűnt. Kérlik a rendőrséget, ha Takács Aradon tartózkodik, fogják el és kísérjék Szabadkára.

A rendőrség telefonközvetítés útján azt is megtudta, hogy Takács még a hó 13-án tűnt el Szabadkaról, de az elfogatási parancsot csak ma délelőtt adta ki ellene az ottani rendőrség. Pedig ha korábban elrendelik a körözést, úgy Takácsot Aradon elfogják, mert a rendőrség káiségtelenül megállapította, hogy *a hónap 19-én reggel Aradra jött* és a Pannoniában a saját neve alatt szobát bérelt, de már 20-án este 10 órakor a főváros felé tovább utazott.

Green Nándor tb. főkapitány azt is megállapította, hogy a sikkasztó pénztáros mielőtt csinált Aradon. Tizenkilencedikén este egy aradi, kétes hírű nővel jelent meg a szállóban, ahol éresbankót váltott. Megfordult több kávéházban s mulatóhelyen, ahol valósággal szórta a pénzt. Egy detektívnek föl is tűnt a költökező idegen, akit igazolásra szállított föl. Az iparigazolványt mutatott, amely Takács Lajos gépész nevére volt kiállítva.

A sikkesztő 20 án délután két hölgyecske társaságában gummirádlin kirobogott a család erdőbe, ahol fejedelmi uszonnát fogyasztott el a nőkkel.

Miután így alaposan kiélvezte az éjszakai és a nappali Aradot, este vonatra ült és a főváros felé robogott.

Ha a szabadkai rendőrség korábban becsátja ki a körözést, úgy Takács azóta az aradi rendőrség foglya.

Népvándorlás Mikelakára.

Olcsó husnak nagy a keletje.

Nyolcvannyolc fillér egy kiló marhahus.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 22.

Este hat óra után feltűnő módon megnövekszik Mikelaka közleg idegenforgalma. Nem azért, mintha a nemes községi eljárásig valami kívánatos kiránduló helyiség varázsolta volna a kies falut, vagy talán külön autobuszok száguldásának végig az utcáin, mint Aradon. Nem ez vonzza a sok aradi Mikelakára.

Egészen közönséges és prózái valami az, a miért az aradiak, osztály és társadalmi különbség nélkül, tömegesen gyalognak át Mikelakára. Ez eddig senkinek se tűnt fel, mert hát a kirándulók utja nem visszalás az országúton épült vámház mellett s így a vámőrök nem jelenthették a fogyasztási hivatalban, hogy az aradi konyhák jó nagy részében a közeli faluból származó husból főzik az izletes levest.

A prózái husért, a mindennapi falat husért tessék meg a husra éhes aradi urak és hölgyek az egy órai gyalog utat. Mert Demmelbauer János, a mikelakai mészáros csodát mivel. Megtudja tenni azt, amire az aradi mészárosok a világ minden kincsért sem szánják rá magukat. Demmelbauer, akinek szép háza már messziről feltűnik az országút mentén, tudniillik azt mondja, hogy ha olcsó a marha, hát olcsó annak a hús is. Ha én veszem olcsón, hát olcsón adom a publikumnak is.

Reklám cédulákat szórta szerte Arad város utcáin s adja tudtára mindenkinek, hogy az ő mészárszékében nyolcvannyolc és kilencvenkét fillérré mérik a kitűnő marhahusnak kilóját. És e mellett az olcsó ár mellett ő még tisztességes hasznót is tesz el, mert napról napra gyarapodik. Ő és a felesége, két segéd és inasok reggeltől estig húst vágnak, amelyet az aradiak hoznak haza. Az is igaz, hogy a vámon átcsempészlik a kívánatos falatot. Nagyon okosan tessék. Ha a városi hatóság nem törődömsége egy órai sétára kényszeríti az aradi embert csak azért, hogy hushoz jusson, akkor ez az aradi ember úgy segít magán, ahogy tud. Akkor becsapja a városi fináncot s fittyet hány neki. Nem enged, hogy a falat husról az szedje le a zsírt.

Jellemzők az elmondott tények az aradi viszonyokra. Egy falusi mészáros, aki itt lakik egy kőhajásnyira a karsu toronytól, felveszi a harcot az aradi mészárosokkal és eredményesen veszi fel. A közönség, mely ezer és ezer példáját látja annak, hogy másutt mint siet a hatóság mindennapi élelmi szerek olcsóbbá tételére, életosztóne révén azonnal megtalálja az ironikus eszközt arra, mint fizesse vissza a hatóságnak a tehetetlenségét, nem törődömségét. Elkerüli a vámot s becsempészi a városba a húst, amelynek minden kilogrammjánál legalább negyven fillért takarít meg.

Valóságos tucsujáróhely a mikelakai mészárszék. A kis fizetésű hivatalnok sétaképen is megteszi az utat s ketőcs az öröme, mikor este haza hozza a másnapra való húst, amelyet az aradi husarak mellett csak minden másnap látott eddig az asztalán.

Még csak az hiányzik, hogy a zöldséges piacunk is Mikelakán legyen s akkor valóban isteneknek való élvezet lesz Aradon lakni. Már pedig, hogy úgy lesz, arra is van kecségtető kilátás. Az elővételi tilalmat kimondó vásárl rendtartásról alkotott szabályrendelet minden sürgetés dacára Budapesten pókháóval vonódik be a belügyminisztériumban. Míg az onnan le nem jön jóváhagyva, addig az ekszportőrök vagonszámra vásárolják össze a kora reggeli órákban minden élelmiszer elejét s itt hagyják a méreg drága szemetet. A radnai vámmal sokkal élénkebb piac van, mint a Szabadság- és Thököly téren, erről meggyőződhetik a hatóság. Kccsi számra pakkolják fel a nagykereskedők a baromfit, tojást és zöldséget. A városi piacon is előfordul naponként számtalanszor, hogyha két urind valamire alkuszik, akkor a goromba kofához odalép a kereskedő s egyszerűen kijelenti, hogy meg van véve az egész készlet, a nagysága nálam megveheti egy fél óra múlva.

Hiába sürgetjük napról napra a hatósági mészárszék felállítását, mindig azt kapjuk feleletül: az roppant kétséges vállalkozás. Természetes, hogy az, amikor a tanács a mészárosoktól kér tanácsot.

Ha Arad a közlekedés útján merész reformra határozta el magát, akkor nem szabad visszariadni attól sem, hogy a közönséget ki mentse az élelmiszeri mizériák őrlítő utvesztőjéből.

Rendőrök és parasztleányok harca

Halálos összetűzés.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 23.

Tragikus végű eset tartja izgalomban Kolosvár lakosait. A külvárosban őrzáron levő két rendőr összetűzött egy parasztleányokkal álló nagyobb csoporttal. A leányok sortűzet adtak és az egyik rendőrt agyonlőtték, a másikat pedig életveszélyesen megsebesítették. Szigorú nyomozás indult meg és már eddig is számos letartóztatás történt.

A parasztleányok garázdálkodását a város kezdetleges közbiztonsági viszonyainak, a rendőrség csekély létszámának tulajdonítják. A városi tanács az eset hatása alatt nyomban összeült és erőyes intézkedéseket rendelt el a közrend megóvására.

A szomorú kimenetelű összeütközésről közszéri tudósítónk a következőket jelenti:

Tegnap este kilenc órakor két rendőr a külvárosban parasztleányokkal találkozott. A parasztleányok énekeltek — és a rendőrök csendre intették őket. Erre a leányok revolverből lövöldözni kezdtek. A golyók mind a két rendőrt találták s az egyik, Péterfi Ádám halva rogyott össze, a másik, Varga István, veszedelmesen megsebesült. Varga bevászorgott egy malomba és telefonon értesítette a dologról a rendőrséget, amely az egész személyzetet mozgósította. A nyomozás megindult és számos parasztleányt elfogtak. Erics királyi ügyész is kiment a helyszínére és ő maga vezeti a vizsgálatot. A külvárosban nagyon gyöngye a közbiztonság és a parasztok és rendőrök között mindantalan történik összekoccanás. Néhány nappal ezelőtt is volt ilyen összetűzés, a melynél a rendőrök megsebesít-

tettek egy parasztot. A parasztok ekkor állítólag megfogadták, hogy a legelső két rendőrt, akik kezük ügyébe kerülnek, megölik.

A merénylet a városban nagy felháborodást kellett. A külvárosban lakó parasztleányok az utóbbi időben valóságos harcot folytattak a rendőrök ellen. Éjszakánként szerte kóboroltak a városban kisebb-nagyobb csoportokban és kövekkel dobálták a járőreket.

Kéőbbi távirat jelenti:

Az összeütközés áldozatának, Péterfi Ádám rendőrnek két gyermeke maradt árván. A kötelességét mindig pontosan teljesítő ember családja segélyezésére gyűjtés indult meg.

A másik rendőrt, Varga Istvánt, aki súlyosan megsebesült, hajnali három órakor a kórházban kihallgatták. Előadása szerint ő Péterfivel együtt gyalog őrzáratok voltak a Külmagyarutcai külvárosban. Az egyik utcán hat parasztleány állott és tele torokkal énekeltek. A rendőrök felszólítására nem hagyták abba a dalolást, hanem megindultak, mintegy maguk után csalogatva a rendőröket. Ezek mindent a nyomukban voltak és követték őket. Amikor az utca végére értek, egy huszonöt-harminc főből álló csoporttal találták magukat szemben. A leányok előbb kövekkel dobálták őket, aztán a legtöbben revolvert rántottak és sortűzet adtak. A meglepett rendőrök kardot rántottak, de a tüzelésre futásnak eredtek. A támadók ekkor újból löttek és egyikük golyója a menekülő Péterfit leterítette. A szerencsétlen ember összeesett, mire a leányok rárohantak és összeszurkálták. Még volt benne annyi erő, hogy egy közeli házba meneküljön, ahol egy félóra kioldás után meghalt.

Varga is megintamodott, de üldözni utána iramodtak és egyre azt kiáltották:

— Lőjétek le a gazembert!

Menekülése közben egy leány, aki az utcában egy leánnyal beszélgetett utját, állta és revolverrel ötször rálőtt. Sebesülése dacára egy házba vészorgott, amelyben egy öreg asszony lakott. A leányok ide is követték és az asszony hiába könyörgött nekik, hogy ne üldözzék a rendőrt. A sötétben mégis sikerült Vargának egéruat venni. Átvette magát egy kerítésen és egy malomba jutott. Innét telefonon értesítette a rendőrkapitányt a történetről, azután eszméletlenül összerogyott.

A rendőrségen nagy riadalom támadt, mintegy negyven rendőr vonult ki számos csendőrrrel együtt és megkezdte a nyomozást. Még az éj folyamán harminc letartóztatás történt.

D. lövőt kihallgatták a letartóztatottakat. A tettek közül kilenc fiatal leány beismerte, hogy üldözték és kövekkel dobálták a rendőröket, de azt tagadták, hogy rájuk löttek volna.

Varga állapota a délután folyamán válságosra fordult, most a hallálal vívódik.

A városi tanács délelőtti ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az agyonlőtt Péterfi koporsójára koszorút helyez, özvegyét és árváit pedig az elhunyt rendőr teljes fizetésével látja el. Együttal a tanács a külvárosi kerületben megtiltotta a fegyvertartást és elhatározta, hogy az éjjeli őrzárakat szaporítani fogja.

Késő éjjel táviratozzák: A beismerésben levő nyolc parasztleányt délután átkísérték az ügyészség fogházába, a többieket pedig egyelőre szabadlábra helyezték. Varga István rendőr állapota jobbra fordult és remélik, hogy ha komplikációk nem keletkeznek, megmentik az életnek. Szembesítették vele Hadházy Samu parasztleányt, a garázdálkodó csapat vezetőjét is. Varga határozottan felismerte benne azt, aki ötször lött ő reá. Bánffy Miklós gróf főis-

pán délután kiszállt a helyszínére s a történetéről táviratilag tett jelentést *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszternek. A város egyelőre csendőrséget kér a külváros rendjének fentartására. Péterfi Ádámot, az agyonlőtt rendőrt holnap délután temetik.

A Gaedicke-bankház sikkasztója.

Elítélte a Kuria.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 22.

Romantikus háttérű sikkasztás történt a múlt év nyarán a fővárosban. A *Gaedicke*-bank ugyanis megbízta *Várbogyai* Ferenc szolgáját, hogy a postai karékpénztárban váltsa be egy 13500 koronás csakket. A szolga eleget is tett a megbízásnak, de egy órával később ijedt arccal jelent meg a rendőrségen s nagy síránkozás mellett eladta, hogy a pénzt, melyet egy börténkában őrszött, ellopták tőle. Először — ugymond — a Szabadság téren szállt egy padra. Ott elnyomta az álm s ekközben valaki ellopta a táskával együtt a pénzt. A mese gyanusnak tűnt fel a rendőrség előtt és *Várbogyai* tiltakozása ellenére letartóztatták. A táskát másnap a törvényszéki palotában találták meg — természetesen üresen. A szolga váltig tagadta a sikkasztást, s miután bizonyították sem forgott fen ellene, a vizsgálóbíró szeptember hatodikán szabadlábra helyezte. Azonban a rendőrség továbbra is megfigyelte.

Várbogyai, aig hogy kiszabadult, fővárosi lakásából kiköltözött *Albertfalvára*, ahol pompásan élt s költekezett. A detektívek ekkor házkutatást tartottak nála s szobájának padlója alatt megtalálták 350 korona híján az egész elsikkasztott pénzt. A szolgát ekkor újból letartóztatták és sikkasztás miatt bünyádl eljárást indítottak ellene.

Várbogyai a törvényszék előtt is váltig erősligette, hogy a pénzt úgy lopták el tőle.

— A pénz, amit a padló alatt találtak, az enyém volt s abból üzletet akartam vásárolni — mondotta.

— Igen és a helyett ékszereket és pengőt vásárolt — jegyezte meg az elnök.

A tanúk is azt vallották, hogy *Várbogyai* az eset előtt pénzzsűkiben volt, míg aztán bőkezűen költekezett. A bíróság *Várbogyai* sikkasztás miatt két évi fideségét pedig mint bünyegédet, hat havi börtönre ítélte. A kir. tábla helybenhagyta az ítéletet, melyhez, mint budapesti tudósítónk jelenti, ma a kir. Kuria *Szekely* Ferenc koronaügyész indítványára a semmisségi panasz elutasításával színtén hozzájárult.

SPORT.

+ Magyar atléták győzelme a londoni olimpiádon. *Londonból* jelentik: A magyar színek ma két versenyen is fényes győzelmet arattak. *Weisz* Rikárd, az ismert kitűnő amatőr-birkózó ma végküzdelemben leverte utolsó ellenfelét is és ezáltal megnyerte a középsúlyú világbajnokságát. Sikkerrel küzdöttek mai vivóink is, akik dél előtt a német csapatot 9:1, az olasz csapatot pedig 11:5 arányban megverték. Még csupán a csehekkel kell küzdeniök, akik felett minden valószínűség szerint diadalmaskodni fognak és akkor a vivásban is a magyarok viszik el az elsőség pálmáját.

A DIADALMAS AUTOBUSZ.

Feltűnő eredmények. — Korszakos reformok.

Az Avav., mint teher szállító.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 23.

Esztendő harcok, hónapokig tartó előkészületek, támadások, kételkedések után mindössze három nap elegendő volt ahhoz, hogy meg hozza az aradi autobus-közlekedés diadalát. Három nap telt el eddigelé az *Avav.* első autobus kocsijának megindulása óta és ez a három nap máris döntő és érdekes eredményeket mutat fel és még érdekesebb reform-eszméket vet fel színre. Az alábbiakban ismertetjük az autobus-közlekedés három napjának eredményeit és azokat a reformterveket, melyeket az új vállalat vezetősége a közel jövőben életbeléptetni szándékozik.

Három nap statisztikája.

Minden várakozást és számítást felülmutat az *Avav.* első három napjának statisztikája. A vörös-sárga kocsik szufolva robbognak végig az *Andrássy*-úton, valóságos fővárosi külső közlekedés az eddig mucsais „közutaknak”. Ennél az élénk látványnál csak a ridegnek mondott statisztika érdekesebb. Ime:

Hétfőn, az autobusközlekedés első napján vittek a kocsik 4700 személyt. A bevétel volt 805 korona.

A második napon, kedden 3400 személy fizetett összesen 545 koronát.

Szerdán az autobuszokon 3800 személy utazott és a bevétel 600 korona volt.

Osszesen tehát eddig az autobuszokon 11900 személy utazott és a bevétel volt 1950 korona. Ennek az összegnek több, mint fele, majdnem 60 százalék tiszta jövedelemnek vehető.

A mai napon már hét kocsi közlekedett reggel fél hat órától majdnem esti fél tizen egyig. A menetidő a vasúttól a Szabadságtérig majdnem 15 perc; ez az idő azonban néhány nap múlva redukálódni fog. Két kocsi indulás között most 8-9 perc van, ami azonban már holnap hét perc-re fog redukálódni. A szifförök teljesítőképessége volt az első nap 9 óra, a másodikon 10 óra, a harmadikon 11 óra. A szifförök szolgáltatukat teljes pontossággal és nagy vigyázzal teljesítik és ennek köszönhető, hogy az első magyarországi motorközlekedés első három napja forgalom és üzem zavar nélkül bonyolódott le.

Itt említjük meg, hogy az üzemigazgató a közönség több oldalról megnyilvánult óhajának engedve, a *Furray*-utca Szabadságtéri sarkán megállóhelyet rendelt el, a közgyűlés utólagos jóváhagyása reményében.

Beszélgetés az üzemigazgatóval.

Lipuk munkatársa beszélgetést folytatott *Szathmáry* Károlyival, a városi géptűzemek igazgatójával, aki a következőket mondotta:

— Az első három nap forgalma valószínűleg meglepő volt a vállalatra nézve. Ha a forgalom továbbra is ilyen lesz — és minden valószínűség a mellett szól — akkor a jelenlegi kocsiszám mellett a *Kossuth*-utcai forgalmat csak nagyon nehezen, a gájit pedig egyáltalában nem lehetséges

kielegítően lebonyolítani. A fővonal — az ugynevezett belső forgalom — majdnem az összes kocsikat leköti s így csak a közönség igényeinek károsításával lehetne azokat a külső forgalomba vinni. Hacsak lehetséges lesz, *augusztus elsején* azért megnyitjuk a *Kossuth*-utcai forgalmat, de ha az eddigi főúti forgalom csak valamennyire is növekszik, lehetetlen lesz a külső közlekedés lebonyolítása újabb kocsik beszerzése nélkül.

— Amennyiben azonban a város közönsége tényleg ki akarja használni ezen jól jövedelmezőnek ígérkező vállalatot, úgy nemcsak új személyszállító kocsikat kell beszerezni, de meg kell szerezni az autobus-közlekedés számára a teherforgalmat is. Ennek jövedelmezősége egyelőre csak két teher-autobusz beszerzése mellett is kétségenfelüli. Én már beszereztem az ehhez szükséges adatokat, megtettem az előkészítő munkálatokat és az *augusztusi városi közgyűlés* elé terjesztendő jelentésemben a teher-szállításra vonatkozólag részletes indítványt fogok benyújtani. Ez a terv megvalósítása esetén — és a megvalósítás nagyon könnyű — igen nagy jelentőségű és jövedelmezőségű volna a városra nézve. A gazdasági közönség körében pedig mindenesetre helyesléssel fogadják ezt a reformot.

Autobusz és lóvasut.

Ma délután alkalmunk volt beszélgetést folytatni egy szakemberrel, aki az eddig mondottaktól némileg eltérőleg az autobus-közlekedés első napjairól a következő érdekes nyilatkozatot tette:

— A polgármesternek bizony elégtételt az autobusnak első három napja. A pesszimistákus támadásoktól és nem egyszer a rosszakaratu jóslatásoktól eddigelé sokat kellett neki szenvednie. Közkezen forogtak olyan számítások, amelyek szerint a város évente 100,000 koronát fog ráfizetni vállalatára. Ehelyett azonban látjuk, hogy a városnak már első nap megvolt a maga haszna — ha közvetve is: a lóvasut felére leszállította eddigi árát. Már ez maga körülbelül 40,000 koronát jelent évente a város lakosságának javára.

— A lóvasut igen helyesen tette, hogy árát leszállította. Sokkal tartósabb lett volna azonban a sikere, ha ezt egy hónappal ezelőtt teszi és nem bombaként akarja röpiteni a közönség közé. Ez az árleszállítás mindenesetre ellenértéket fog kapni a nagyobb közlekedésben, illetve a szaporodó frekvenciában. Ha ez a forgalmi emelkedés nemis fogja kiegyenlíteni az árleszállításból folyó bevételi kevesletet, mindazonáltal tekintettel arra, hogy a lóvasutnak mintegy hétezer kocsi teherfuvara van a városban, a lóvasut mint vállalat továbbra is életképes marad. Így az-

után remény van rá, hogy mindkét vállalat prosperálni fog.

— Nem volna helyes eljárás a városból, ha — amint mondják — tekintettel a lóvasut leszállított tarifáira, szintén leszállítaná a viteldíjat. Facitnak merem mondani a következőt: az autobus szerény jövedelemmel ki fogja magát fizetni, a lóvasut pedig szintén meg fogja találni a maga számítását. Nem kell az autobusközlekedést azzal a pesszimiztikus szemmel nézni, mint hetekkel ezelőtt, de melőzni kell azt az autobuslázat is, amelyen keresztül azt látják, hogy a lóvasut beadta derekát és az autobus aranybányává vált. Egy bizonyos: a teoretice népszerűtlen autobus népszerű lett s győzött és Arad egy csapással a helyi közlekedés terén olyan rekordot ért el, melyért akármelyik magyar város megirigyelheti.

Andrássy megbukott?

Az aradi Tribuna szenzációja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22

Andrássy Gyula gróf belügyminiszter Budapestre való visszaérkezése alkalmából épen lapunk mai számában irtunk arról, hogy a belügyminiszter elkészült az általános választói jogról szóló törvényjavaslat véglegesnek mondott tervezetével. Megírtuk azt is, hogy a király már több ízben visszautasította Andrássy javaslatát és a belügyminiszter most azzal az alternatívával viszi javaslatát az Ischlben tartózkodó király elé, hogy vagy elfogadja a felség azt és megadja hozzá az előzetes szankciót, vagy ő lemond tárcájáról. Ezt különben elmondotta Andrássy nemrég a Ház nyílt ülésén is majdnem ezekkel a szavakkal.

Ezek után nem nagyon valószínűtlen, bár pozitív tényként még nem fogadható el az a szenzáció, melylyel az aradi Tribuna mai száma szolgál. A Tribuna ma este megjelent száma ugyanis azt írja, hogy *Andrássy Gyula gróf belügyminiszter szeptemberben elhagyja belügyminiszteri állását.* A bukás okául a Tribuna azt írja — még pedig kétségtelenül hitelesnek, de titkosnak jelzett forrásból, — hogy Andrássy eljuttatta a királyhoz a választóreformról szóló tervezetét, de a felség azt nem fogadta el, hanem utasította a tervezet lényeges módosítására. Miután pedig erre Andrássy nem hajlandó, már most bejelentette tárcájáról való lemondását, melyet azonban csak szeptemberben, a képviselőház összeülésekor hoznak nyilvánosságra.

A Tribuna ezenkívül még többet is tud. Azt írja még, hogy Andrássyval együtt *Wekerle Sándor* miniszterelnök is távozik és ennek helyét *Apponyi Albert* foglalná el, mint miniszterelnök. Az új választási törvényjavaslat tető alá hozása azután Apponyi feladata lenne.

A Tribunának ez a híre csak annyiban különbözik az eddigelé már sokszor kolportált hírektől, hogy a román lap ezt, mint bevégzett tény hozza nyilvánosságra. Az már régen tudott faktum, hogy Andrássy és a király között nagy és lényeges ellentét van az általános választói jog terjedelmére és keresztülvitelére nézve, de a koalíció mindig azt remélte, hogy ezt az ellentétet sikerülni fog áthidalni.

Mikor a segédjegyző mulat.

Meinik József hatvani segédjegyző nagy botrányt okozott az utcán és mert a rendőrök megszóították, revolvert rántott és rájuk lött. Két rendőrt megsebesített.

Hatvan város botránya.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Az egri kir. ügyészséghez egy izgága segédjegyző véres virtusáról érkezett ma jelentés. A véres eset Hatvanban történt és izgalomban tartja az egész várost. A segédjegyző csendőri őrizet alatt van, fékevesztett virtuskodásának egyik áldozata pedig súlyos sebével a közkórházban fekszik. A kir. ügyészséghez beérkezett csendőrségi jelentés — mint tudósítónk jelenti — a botrányról ezeket a részleteket mondja el:

Meinik József hatvani segédjegyző dárldóra hívta barátait, Aczél Oszkár dr. ügyvédjelöltet és Badics Zsigmond banktisztviselőt. A dárldó természetesen belenyúlt a késő éjszakába. Muzsikaszó, vig nóta hangja tört elő a jegyzőlakásból s amikor a város elcsöndesedett, messze elhangzott a lárma.

A vig társaság éjjel után kinyitotta az ablakokat. Ekkor már teljesen berugott állapotban voltak, odaálltak a kinyitott ablakokhoz és onnan kiabáltak ki az utcára. A kiürült palackokat is kidobálták, amelyek nagy csörrenéssel suodtak szét a köveseten. A nagy lárma két városi rendőr került elő, Juhász János és Fehér Illés. A lármaszó, csördebontó társaságot meg akarták inteni, azonban amíg a lakásban folyt a lárma, nem zavarták a mulatságot.

Éjjel után a társaság fölkerelkedett. Hangos dalolással vonultak végig a város utcáin és összetalálkoztak Meinik József egyik barátjával, aki szintén ittas volt. Meinik ennek belekapaszkodott a karjába, ketten elől haladtak dalolva, lármaszó, utánuk csöndben lépkedtek Aczél Oszkár dr. és Badics Zsigmond.

A rendőrök türelemmel várták, hogy mikor szűnik a lárma. Amikor fogytán volt türelmük, a Deák téren, a fűszögabláról bivatal előtt a hátul csöndben haladó Aczél Oszkár dr.-hoz lépett Juhász János rendőr és megkérte, hogy intse csöndre az elől lármaszó segédjegyzőt és barátját.

— Tartóztassa is! — felelte Aczél dr.

Ere hátrafordult a segédjegyző.

— Hogy meri maga megszóítani az én barátomat? Nem tudja, ki vagyok? Majd megmutatom én magának!

S avval háromszor úgy mellbeágta Juhász rendőrt, hogy az megántorodott.

E jelenet után a lárma is lecsillapodott. A társaság tagjai hazafelé vették útjokat, a két rendőr pedig a rendőrlaktanya elé ment s leült az ott kitett padra.

Elmult félóra, amikor az üldögélő rendőrök előtt hirtelen ott termett Meinik József. Egyenesen Juhásznak tartott.

— Hát te paraszt, vadd tudomásul, hogy elcsapatlak.

A rendőr védekezett, hogy ő csak kötelességét teljesítette. És a védekezés azonban úgy kihozta sodrából a segédjegyzőt, hogy *arcultotta és mellbeágta a rendőrt*, hogy az elesett. A rendőr alig kelt föl, a segédjegyző megszuhogtatta bambusz botját s avval úgy a rendőr arcára csapott, hogy *újnyi vastagságban végigrepedt a bőr.*

A súlyosan sebesített rendőr mellől társa, Fehér Illés a megdühödött segédjegyző elől bemenekült, hogy segítséget hívjon. A segédjegyző eddigi brutalitásával nem elégedett meg, hanem revolvert rántott.

— És most agyonlőlek! — ordította a borzasztó kinokat kiálló rendőrré. Juhász János erre kardot rántott és kétszer a segédjegyző felé sujtott vele. *A kard éle lemetszette a segédjegyző orrát és baltanyerét mélyen bevágta.* De alig suhant a kardcsapás, hatalmasat dördült a jegyző Brownrig-revolvere. *A golyó a rendőr baloldalába furódott és a bal lapockacsontban akadt meg.*

A hatalmas sérülés és a vérvesztés elvették a rendőr erejét. A lövés számára kirohant Fehér Illés rendőr. Kivont karddal tartott a jegyző felé, de a revolver ismét dördült és Fehér rendőr is golyótól találva rogyott össze.

Juhász János a fájdalomtól elveszítette eszméletét. Utolsó szava ez volt:

— Nyomorékká tettél.

— Még van szavad? — ordított az eszméletlen rendőr felé Meinik József és ismét rálöött. Az acélgolyó a rendőr bal lábszárát érte, amelyben a csontot teljesen szétromcsolta.

Meinik József csak akkor eszmélt tette felől, amikor a lövés számára emberek futottak elő. A tett színhelyétől lakására rohant, ahol egy üveg konyakot megivott s elhatározta, hogy öngyilkos lesz. Bucsulevelét is megírta, amikor a csendőrök ráörték az ajtót és letartóztatták. A rendőr kardja által ejtett sebe következtében ő is sok vért vesztett. Eszméletlenül vitték szülel lakására, ahol őrizet alá vették. Fehér rendőr sérülése könnyű. Juhász Jánost beállították a kórházba, ahol az orvosok kivették testéből a golyót. Sérülései nem életveszélyesek, de az orvosai véleménye szerint négy hónap kell felgyógyulásához.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: Tatárjárás, operett.
Péntek: Tanítónő, szinmű.
Szombat: Polgármester ur, vígjáték. Tapolczay Dezső bucsufelleptével. A rendőrtisztviselők nyugdíjintézete alapja javára.

* A Tatárjárás tízedzer. A nyári szinkör lödi sláger-darabja, a Tatárjárás holnap kerül színpadra. A holnapi előadás a premiér szereposztásában megy.

* A karszemélyzet jutalomjátékára, mely július 27 én, hétfőn este lesz — a kitűzött „Szökött katona” helyett *Déri Jenőnek*, a budapesti m. kir. Operaház művésznének és az aradi közönség kedvencének szíves vendégfelleptével a „Bajazzo” 2 felvonásos bájos zenéjű opera fog színpadra kerülni. *Déri Jenő* vendégművészen kívül részt vesznek az előadásban még: *Wlassák Vilma, Hunyadi József, Ladislav József, Faludy Károly.* Az opera után egy nagyszabású hangverseny lesz, melyen részt vesznek: *Zikó Ilma, Wlassák Vilma, Déri Jenő, Tapolczay Dezső* vendégművészek és *Faludy Károly*, a társulat tagja. Sokat ígér száma lesz a hangversenynek *Bing János* ur — Aradon közsérmert műkedvelő fellepte, ki különféle dalokat fog előadni.

* A tanítónő. Bródy Sándor nagyszerű életképe. A tanítónő pénteken kerül színpadra a nyári színházban. A téli szízonban ez a pompás darab óriási sikert aratott s a közönség mindig szívesen nézi végig a romantikus történetet. A címszerepet ezúttal is *Novák Irén* játssza, akinek ez egyik legművészebb alakítása.

AUTOBUSZ-ALAKOK.

Ha valamelyik régi aradi polgárt most föltámasztanák a sírjából és bekötött szemmel az Andrassy-térre vezetnék, de úgy, hogy csak ott vették le szeméről a kötélket, az első percekben az hinné: Berlinben, vagy Londonban van. A fűrgő autobuszok idéznék elő ezt a csalódást. Az első lófejű megjelenése azonban rögvést kiábrándítaná azt illető. Ne is próbáljuk tagadni: Aradnak három nap óta nagyvárosias külseje van. Az ördöngösen gyors új járművek egymást kergetve futkosnak a Szabadság tértől a vasutig és folytonosan kotta szerint elpólnak. A lóvasúti ellenőrök szerint állandóan ezt zenélik az autobusz kecsivezetők:

Seagos lesz az utca,

Merre, merre járok . . .

Ezt azonban csak a lófejű tájékan mesélik. A valóság az, hogy minden sipolás és zenélés nélkül is szagos az az utca, amerre az A. V. A. V. elrobog. De nem a benzintől. Ah, dehogya. A szép hölgyek parfümjétől. Soha annyi elegáns és csinos nőt egy napon nem láttak még Aradon, mint a mennyi szép dáma az autobusz-födélzetén megfordul. Valóságos ostromot intéznek egy egy kocsira. A publikum tömegesen száll föl az autobuszokra. Aki már nem fér föl, az megáll az utcasarkon és vár a következő kocsira. A legtöbb persze hasztalan vár, mert minden bárka zúfoltan érkezik. Én például ma este kilenc óráig hiába vártam a Fehér Kereszt előtt egy üres kocsira. Ennyi idő bőségesen elég ahhoz, hogy megfigyelhessem az autobusz utasait. Néhány autobusz-alakot íme itt bemutatok:

1. Orvosi tanácsra.

Fehér bluzban, piros virágos kalapban téli butonokkal már korán délelőtt megjelenik a fedélzetén ónagsága. Az imperiál széles padján helyezkedik el, a honnét mindenkit láthat s főként őt láthatja mindenki. Ugy ül ott, olyan mozdulatlanul a kényelmesen, mintha legalább is Aradtól Brassóig váltotta volna meg a jegyét és órák hosszágig maradna itt. Némi tulzással azt is mondhatnók, hogy ott fogyasztja el az ebédjét, ha most egyáltalán ebédelne. Tudnillik a dolog úgy áll, hogy a férjével reggel összeveszett és az az ajtót dühösen becsapva, ezt kiáltotta:

— Nohát nem fogsz látni hárem napig.

Ő már ismeri az uracskáját és tudja, hogy ilyenkor csakugyan nem jön haza — estig. Tovább nem bírja. Minthogy pedig ő nem tud a férje nélkül ebédelni, hát otthagyja a lakást és elmegy felejtetni. Máskor a Baross-parkot, vagy valamelyik barátját kereste föl. Most az autobusz imperiálján ül órák hosszágig. Ha ismerős hölgy jön, a következő párbeszéd hangzik el közöttük:

— Szervusz drágám, te is autobuszozol?

— Oh már vagy két órája itt ülök.

— Ne mond. Es nem unod meg?

— Orvosi tanácsra teszem.

— Hogy hogy?

— Hát tudod, egy kis hajlamom van az asztmára és az orvos azt mondta, hogy ennél a friss levegőnél, amit idefönt kapok, nincs jobb orvosság.

2. Aki a soffört várja.

Ez is leginkább fehér bluzban és órák hosszágig látható a fedélzetén, de ő sokkal fiatalabb és üdébb, mint az, aki „orvosi tanácsra” ül az imperiálon. Ő még leány és gyönyörű reményekkel van eltelve a jövője iránt. Néhány évvel ezelőtt, amikor divatos volt a főhercegi családokban a vőlegények részéről a messzalianasz, mindig azt remélte, hogy neki is jut egy *Wolfgang* Lipót. A főhercegi férj nem jelentkezett, az idő pedig haladt és az előkező családokban megváltozott a házassági rendszer. Most már csak a főhercegek és a grófi sarjak vesznek el polgári ágyból származó leányokat hanem a főúri kisasszonyok köntek rangjukon alól való házasságot.

Legutóbb például Fürstenberg főhercegnő vette férjül *Kóciánt*, a dallás soffört.

A fehér bluzos Babet kisasszonynak ilyen gondolatok futnak át az agyán, amíg az A. V. A. V. imperiálján elmélázva ül és csöndesen szemléli az alatta nyüzsgő tömeget. A kalauz kiáltását, a felkötött emberek zúvját nem hallja. Csak nézi: hogyan kormányoz a sofför és önkéntelenül arra gondol: mikor jön már el az a sofför, akinek az autobuszába egyedül csak ő szállhat föl s az egész életen át csak neki muzsikál a sipján. Persze az se baj, ha az a sofför esetleg — ügyvéd, vagy nagy fizetésű hivatalnok.

3. Az autobusz betyár.

Ez nem megrögzött gonosztevő, nem zsebmetező, nem is csaló. Ő csak autobusz-betyár. A típusa hasonlít az aszfaltbetyárhoz, csak nem olyan vakmerő, mivelhogy az autobusz sokkal ingadozóbb alkotás, mint az aszfalt és így nem bír olyan szilárd alapon betyárkodni, mint például az Andrassy-tér trottoárján. Az autobusz-betyár naponként legalább húszszor ugrik föl az A. V. A. V. ra. Annyiszor, ahányszor szép hölgyet pillant meg. Uyenkor erőszakkal melléje furakodik s gondja van rá, hogy a nagyobb zökkenéseknél, amikor tudvalevően ide-oda inog a födélzet utazója, egészen odasimuljon az imperiál tündéréhez. Természetesen ezerszer kér bocsánatot a véletlen gyönyörűségért és nyomban bemutatkozik. Megtudakolja: hol száll le ónagsága és ő is ott ereszkedik le a födélzetről. Odalent persze megkérdezi: nem kísérhetné e haza a hölgyét?

— Ha éppen akarja. Legalább két férfi lesz az oldalam mellett.

— Két férfi? Hogyan?

— Hát úgy, hogy ott jön a férjem ni, a Milenium előtt.

A férfi erre hirtelen eltűnik. Na ja, mert hiszen ő egy jól nevelt autobusz betyár. Boyár.

TANÚGY.

Tanulmánykirándulás Ötvenesre.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 22.

Szép és tanulságos kirándulást tettek a tanítói továbbképző tanfolyam hallgatói. Az állami tanítóképző igazgatója, *Láng Mihály* és *Pál Miklós* gazdasági szaktanár vezették a tanulmányi kirándulást, melyen az ország minden részéből összesereglett 44 tanító tartalmas gazdasági ismeretekkel gyarapodott. Az *Ötvenesre* megérkezett tanítókat *Morvay Béla* gazdasági intéző fogadta. Az ő kalszolása mellett haladt a tanulni vágyó társaság *Zselénszky Róbert* gróf mintagazdaságának az állomásról egy negyed órányira fekvő középponti igazgatósági épületéhez. Itt *Récsey Miklós* uradalmi jószágigazgató fogadta a társaságot kitüntető szíveséggel. A szeszgyárak ismertetésével *Verő Mihály* gyárvezetőt bízta meg, aki kimerítően, szakszerűen fejtegette a szeszgyártás lényegét, bemutatva a szeszfinomítást is. *Morvay* intéző az uradalom magas fokon álló mintagazdaságát ismertette, bemutatva az ország egyik legnagyobb tehenészetét is, a tejfeldolgozást.

Megtekintette a kiránduló társaság az uradalom mintakonyhakertészetét és a 110 holdas mintasszerűen berendezett csemegeszőlőtelepet.

A tanulságos kirándulást a házigazda szíveséggéből bőkezű oszonna fűszerte be, melyen *Láng* igazgató, a tanfolyam vezetője, meleg szavakkal köszöntötte fel a mintagazdaságtulajdonosát, mint az ország egyik legjobb mezőgazdáját, ki az aradi tanítóképző gazdasági tanulmányutjait évről-évre szívélyesen megengedi s igaz magyar vendégszeretettel fogadja a kirándulókat.

(—) Vátozások az aradi felsőbb leányiskolánál. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. *Büchler Róza* és *Kádár Róza* aradi állami felsőbb leányiskolai helyettes tanárokat a X. fizetési osztályba rendes tanárokká nevezte ki; *Jurassy Berta* aradi állami felső leányiskolai tanítónőt a győri állami felső leányiskolához, *Polgáry Miklós* szabadkai állami felsőbb leányiskolai tanárt az aradi állami felsőbb leányiskolához helyezte át.

(—) Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kovács József* lippai állami felsőbb kereskedelmi iskolai igazgatót a VII. fizetési osztályba, *Molnár Aladár* képesített felső kereskedelmi iskolai tanárt a lippai felső kereskedelmi iskolához a IX. fizetési osztályba tanárrá nevezte ki.

Az ördög nem alszik!

Botrány egy kártyafogadás miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 22.

Nem hiába neveztek el ötletesen a kártyát az *ördög bibliájának*. A kártya minden rossznak a kiforrása és alig mulik el nap a fővárosban, hogy a festett papírlapok miatt, parázs botrányok ne történének. Ma délután is — mint fővárosi tudósítónk jelenti — olyan skandalum volt az Andrassy-úton levő *Secessió-kávéház* előtt, a kártya miatt, hogy százával sereglettek össze az emberek és az utca közforgalmát is vesztegelésre kényszerítették.

A botrány előzményei a kávéház kártyaszobájában játszódtak le. *Billitz dr.* börtláner kaszinót játszott *Schwarz Sándor* magánzóval és a partiban *Braun Dárius* is érdekelt fél volt, aki tiz koronát tett *Billitz dr.* játékkára. Az első kiosztás után *Schwarz*nak nagyon kevés reménye volt a nyeresére és kabalából előre kifizette *Braun Dárius*nak a tiz koronát. De mit tesz isten? — a dolog úgy végződött, hogy *Billitz dr.* tizszel — egy ellen elvesztette a partit.

Szóval, az ördög ezuttal sem aludt és a kártyalapok alaposan megcsufolták a legkitűnőbb esélyeket. *Schwarz* ekkor visszakérte az előre kifizetett tiz koronát, sőt a megfogadott másik tiz koronát is. De hát a *Secessio* kávéház kártyaszobáját egyetlen pillanatra sem szabad összetéveszteni a Nemzeti Kaszinó termelével s így senki se csodálkozzék azon, hogy *Braun Dárius* a pénz visszaadását megtagadta.

— Nem azért jött a tizszel, hogy visszamenjen! — mondotta cinikusan. — Ha ide adja, itt is maradt!

Az előre kifizetett tét miatt aztán nagy szőháboru keletkezett, amelybe a jelenlevők közül számosan beleavatkoztak.

Schön Hugó börtláner *Braun* mester állapontjáról helyezkedett és azt mondotta, hogy bívaly lenne, ha a pénzt visszaadná. E véleménye viszont *Fürst László* azt a nézetét kec-kasztatta, hogy aki így fogja fel a dolgot, az zsebmetező, karcabetyár, *Balog Tuta*, de még annál is nagyobb haramia. *Schön*, amikor a saját meggyőződéséért sikra szállott, csak annyit mondott, hogy *Fürst* Lacl lakolni fog. Szólt és távozott.

De nem messzire. Hanem megállott a kávéház közelében és hatalmas sötétabójával útésre készen, várakozott. Még pedig *Fürst Lászlóra*, akit, mihielyt kilépett a *Secessio*-ból, úgy vágott kétszer egymás után fején, hogy behasadt a koponyájába. *Fürst*, akit előntött a vér, eszméletlenül terült el a járdán, s amikor magához térítették, jébarátai kocsira tették és haza vitték.

A botránynak sok száz nézője akadt és néhány pillanaton belül, már a szomszédos kávéházak vendégei is ott szorongtak a kíváncsi tömegében, mert az a hír terjedt el a környéken, hogy a Sacassió-kávéházban agyonverték az egyik játékosát. A botrány után újra megnépesedett a kávéház káryaszobája, ahol Billitz dr. és Schwarz Sándor folytatták a mérkőzést, mintha — misem történt volna.

Pedig nagy dolog történt. Fürst Lászlónak hatalmas úr tántorg a koponyáján és állapota fölötte súlyos. A botránynak, — a párbajjelenes hga nagy lelki gyönyörűségére, — a büntetőbírószágon lesz a folytatása.

HIREK.

Női léghajósok.

*

Németországban sokat beszélnek most egy *La Quiante* nevű hölgyről, akit a berlini léghajósegylet ballon vezetésre képesített. La Quiante kisasszony, akit a német fővárosban a *megfélemlíthetetlen* jelzővel tisztelnek meg, a kiváló eredménnyel letett vizsgálata után arra is engedélyt kapott, hogy légi utakra néhány barátját magával vihesse.

Angliában jelenleg *Harbord* Ashton asszony a leghíresebb nő-léghajós. A brit szigeten a szép nemhez tartozó léghajósokat *pilotnak* hívják. Londonban összesen 15 pilót van. Nagyon kevesen lépnek erre a veszedelmes pályára, mert a környéken uralkodó állandó viharok nagyon kétségessé teszik a légi utak biztosságát.

Franciaországban száznál is több a hivatásos nő-léghajós, akik a léghajós társaságoktól rendszeres fizetést huznak.

Az aeronautikában különben nem új keletű a nők szereplése. Már 1784. május 20-án, vagyis a léghajó feltalálása után alig egy évre szabadon mozgó léggömbön kelt utra egy Dalmer Helén nevű dán származású hölgy. 1880-ban Mária Krisztina spanyol királynő is tett kísérletet a felszállásra.

Néhány évvel később *Paulus Käthe*, egy frankfurti születésű hölgy produkált igen figyelemre méltó eredményt az ereszkedő ernyővel. Paulus Käthe legutolsó felszállása különben a legérdekesebb fejtegetése a léghajósok történetének. Lattemannal, jegyzésével indult el a híres légi utra. A tömeg figyelmébe az elszánt párt a közelgő viharra, de azok mégis felszálltak. Már körülbelül ezer méter magasan járhatott a léggömb, amikor egy forgószél hirtelen átnyalábolta az ingó alkotmányt. Lattemann észrevette a veszélyt s lenyúlt a kosár mellett lógó övért, amely ereszkedő ernyővel volt összekötve. Csak annyi ideje volt, hogy a kötélkereset ledobhatta a kosárba, a következő pillanatban a gömb léket kapott. A heves légáram a hajót örült gyorsasággal sodorta, úgy hogy a kiömlő gáz dacára, megmaradtak az eredeti magasságban. Paulus Käthe-nek a bizalom percében volt annyi lélekjelegete, hogy az övel vőlegénye és saját derekára akasztotta. Mikor ez megtörtént, rákiáltott Lattemannra:

— Allj a kosár szélére!

A férfi habozott egy pillanatig. Mikor azonban látta, hogy mennyasszonya gyors ugrással a kosár peremére ugrott, ő is követte. A léggömb ekkor már lassan de közeledett a föld felé. A gáz jóformán már mind kiszivárgott s a bennlevőket majd nem csak a heves légáram tartotta a levegőben. Mikor úgy háromszáz méternyire lehettek a földtől, Paulus Käthe elkiáltotta magát:

— Ugorj le!

Mindketten egyszerre rugták ki lábuk alól a kosarat. A bátor hölgy egyidőben megrántotta az ereszkedő ernyő kötelét és néhány pillanat múlva a jegyese lassú tempóban az ernyő védelme alatt közeledtek a föld felé.

Azóta is nagyon sokan próbálkoztak a gyöngéd nemből megküzdeni a levegővel, sokan szerencsésen

is jártak, de nem egy nő léghajós pusztult el a merész vállalkozásban. Legutoljára Branders Malvin, egy svéd porcellángyáros leánya fizetett életével a nem mindennapi kirándulásért. Egy szóval a nők már ezen a kevésbé járt uton is dicsekedhetnek martírokkal.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 23-án az időjárás: Változó, enyhe, keleten sok helyütt csapadék, zivatarok.

— **A létszámemelés.** *Budapestről* jelentik: Az osztrák urak háza tegnapi ülésén bejelentette *Georgi* honvédelmi miniszter, hogy a tárgyalás alatt lévő és csak az osztrák honvédségre vonatkozó létszámemelési javaslaton kívül már ősszel napirendre akarják tüzetni az új véderőjavaslatot, a mely a *kétéves* katonai szolgálaton alapul. Ez annyit jelent, hogy a *létszámemelés* már az ősszel napirendre és épen ezért kerül magyar politikusok között nagy megütközést kelt. Szó van arról, hogy megfelelő számú képviselő a képviselőház összehívását kérje, hogy a tervezett létszámemelést ott szövételessék. A balpárt agitál e mellett, de a koalíciós képviselők nem hajlandók segíteni. Azonban a függetlenségi párt több tagja érkezett Budapestre: az a terveük, hogy felkeresik *Kossuth* Ferencet, a ki holnap hazaérkezik, megkérdezik tőle, mi a magyar kormány álláspontja és milyen nemzeti engedményekre lehet számítani a létszámemeléssel szemben.

— **Az első néppárti főispán.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy Csillaghy József árvamegyei főispánt fölmentette állásától a király. Nyomban esután kősi az új főispán kinevezését, mely így hangzik:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére *Bulla* Györgyöt, Árva vármegye alispánját ezen vármegye főispánjává kinevezem.

Kelt *Bad Ischlben*, 1908. évi július 5 én.

Ferenc József s. k.

Andrássy Gyula gróf s. k.

Bulla György kinevezése azért érdekes, mert ő az első néppárti főispán.

— **Kossuth utazása.** *Karlsbadból* jelentik: *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter ma reggel hét órakor Prágán és Bécsen át Budapestre utazott. Egy tolószéket készítettek elő, hogy a minisztert azon a kocsiól a vonathoz vigyék, de *Kossuth* a harminc lépésnyi utat gyalog tette meg, bárha közben több lépcsőn is kellett fölmennie.

— **Szerencsétlenség egy katonai gyakorlaton.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A rákosi katonai gyakorlaton a gyakorlat közben *Kiss Imre* dr. tüzérségi őrnagy lövélgyújtó és az utána robogó ágyú keresztül futott rajta. Az ágyú eltörte a bal karját. A mentők eszméletlen állapotban szállították a helyőrségi kórházba.

— **Csalással vádolt képviselő.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: *Ivánka Imre* országgyűlési képviselő ellen egy vidéki pénzügyintézet feljelentést adott be, amelyben egy tízezer koronás csalással vádolják. A fővárosi rendőrség a feljelentést az ügyészséghez tette át azzal, hogy az ügyészség kérje a képviselőháztól *Ivánka* mentelmi jogának felfüggesztését, hogy a bünvádi eljárást meg lehessen ellene indítani.

— **Morris Rosenfeld Budapestben.** *Budapestről* jelentik: *Morris Rosenfeld*, a híres proletárfőnök nemsokára Budapestre érkezik. *Rosenfeld* most *Karlsbadban* gyógyítja magát, a

kúra elvégzése után európai körútra indul Budapestre is ellátogat. Félolvasást fog itt tartani angol nyelven. Egészsége már teljesen helyreállott s visszanyerte a látóképességét is. *Karlsbadban* e hónap 29-ikén előadást tart a gyógyteremben s ez alkalommal *Sonnenthal Adolf*, az ismert bécsi színművész több költeményét fogja elszavalni. *Kiss Arnold* budai főrabbi, *Rosenfeld* költeményeinek fordítója is szerepelni fog az estén; *Rosenfeld* több költeményét fogja felolvasni magyar fordításban. *Morris Rosenfeld* az egész *Karlsbad* fürdőközség lelkesen ünnepli. Legközelebb két új kötete fog megjelenni; az egyik a prózában írt munkáit, a másik pedig legújabb költeményeit tartalmazza.

— **Gromon Dezső báró állapota.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A nagybeteg volt államtitkár állapota iránt az érdeklődés mindenfelé megnyilvánul. Régi tisztelői és barátai levelekben, sürgönyökben kérdezősködnek hogyléte felől, aki pedig itt időzik *Budapestben*, személyesen látogat fel *Gromonnak* *Papnövelde*-utcában levő lakására. Tegnapi föntjárt a képviselőház alelnöke, *Rakovszky István* is, aki behatóan kérdezősködött *Gromon* báró állapota felől *Pászty* dr. jogtanácsosnál, aki állandóan a beteg mellett levő szobában tartózkodik.

Későbbi távirat szerint a báró a délutánt nyugodtan töltötte. A honvédelmi minisztérium betegágyához küldte *Papp Dezső* dr. honvédezedorvost, aki egész nap a beteg közelében maradt. *Gromon* bárót a mai nap folyamán a politika és közélet számos vezető alakja látogatta meg és írta alá a látogató ívet. *Farkas László* dr. a beteg kezelőorvosa kijelentette, hogy a krízis még nem következett be s épen ezért nem mondhat semmi bizonyosat. A báró állapota még most is rendkívül súlyos és a legnagyobb elővigyázatra ad okot. A király *Ischlből* táviratilag kérdezősködött *Gromon* hogyléte felől.

— **A polgármester leányának kivégzése.** *Lipséből* jelentik: *Bayer Margitot*, aki vőlegényét agyonlőtte, csütörtökön reggel fél hétkor *Freiburgban* fogják kivégezni. A gyilkos leányt lefűszék. A kivégzést azért halasztották csütörtökre, mert a nyaklító elszállítására *Freiburgba* előre nem látott készséget szentelet.

— **Rendkívüli közigazgatási bizottsági ülés.** *Károlyi Gyula* gróf főispán a városi közigazgatási bizottságot július hó 24-ikébe rendkívüli ülésre hívta egybe. Az ülést az teszi szükségessé, hogy *Kovács Vince* iskolafelügyelő, egy pamfletben megjelent támadások következtében fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen. A közigazgatási bizottság dönti el, vajjon van-e egyáltalában ok arra, hogy a fegyelmi eljárás megindíttassék.

— **Házasság.** *Adorján Dezső* hírlapíró folyó hó 25-én tartja esküvőjét *Brassóban* *Aradi Aranka* színművésznővel, a szabadkai színtársulat szubrett primadonnájával.

— **Kardpárbaj.** Vasárnap a nyári színház előtti történet jelennek ma volt a lovagias elhatározás. *Vajda Ferenc* és *Pál József* ugyanis ma délután 11 órakor kardpárbajt vívtak, amelyben mindketten megsebesültek. A párbajt, amelyet harcoképtelenségig folytattak a felek, *Vajda Ferenc* sebesülése következtében szüntették be az orvosok.

— **A Szabadság-tér parkirozása.** Ma reggel a park bizottság megjelent a *Szabadság-téren* és szemlét tartott. Elhatározta, hogy a közgyűlés.

nek javaslatba hozza, hogy minden sarcon *lelenczen* négyzet méter területet parkiroztasson a város, amelyekben islétes padokat helyeznek el a közönség üdülésére. A parkokat utak szelik át s így a tér központjával a közlekedés nem lesz megszakítva. A Szabadság-téren lakó kereskedők — mint értesülünk, — beadványt nyújtanak be a közgyűléshez, melyben azt kérik, hogy a közgyűlés ne járuljon hozzá a parkbizottság javaslatához, mert ez által a téren a forgalom szűkebb helyre szorulna össze, ami a forgalmat csökkentené.

— A zugbankárok. Budapestről jelentik: A zugbankárok ellen indított rendőri nyomozás befejezéséhez közeledik. Védekezésükben a magyar tözsde tisztességének fosztogatói ahhoz a nem szokatlan módszerhez folyamodtak, hogy a közös bűnbe másokat is iparkodnak belevonni. Leleplezéseikkel fenyegetődnek olyan bankárkötődésekkel szemben, akiknek korrektségéhez nem férhet a gyanúnak még csak árnyéka sem. A rendőrség azonban átlát a taktikán s nem engedi a bűnpör kiszélesítését, amely egyértelmű volna a bűnügynek elosványosításával. Tegnap a rendőrségen szakértőket hallgattak ki. Náthán Mór, Weinberger Antal, Bálint József és Berger Hermann tözsdebizományosok véleményét kérték ki: vajjon lehetséges-e összejártsázzal a tözsdei árfolyam emelkedését vagy hanyatlását előidézni? A rendőrség a szakértők meghallgatásával a maga részéről befejezte a vizsgálatot s a bűnügynek imponans aktáit még ma áttette az ügyészséghez. Büntetésüket bizonyosan enyhíteni fogja az a körülmény, hogy a vizsgálat folyamata alatt, a becsapottak nagy részével már kiegyeztek és a többikkel is egyezkednek.

— Eljegyzés. Neuman Mór dr. kovasszinci községi orvos vasárnap eljegyezte Schlésinger Fánl urleányt. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— A nyomor. A fővárosi rendőrség ma letartóztatott egy okleveles tanítót, mert lopott. A szerencsétlen ember mindössze huszonnyolc éves, tanulmányait kitűnő eredménnyel végezte, de álláshoz jutni nem tudott. A nyomor rávitte a bűn útjára. Már érkezett ellene feljelentés és folyik a vizsgálat lopás vétsége miatt. Ma újra feljelentették. A feljelentő *Magyar József* cipész, akinek a tanító ellopta a kerékpárját. Miután ez a második lopás, letartóztatták. B. Ede okleveles tanító kinevezését hiába várta. Budapestre jött, hogy itt valamiféle állást szerezzen. Hiába volt minden törekvése, álláshoz jutni nem tudott, koplalt, nyomorgott és nyomorúságában elkövette az első tolvajlást. Mire a feljelentés meg történt, a pénz elfogyott, de a tanító jó lakott egyszer. Es akkor valaki állást kínált neki. Megszerzi az állást, de tíz korona proviziót kért előre. B. Ede azt gondolta magában, mindegy, már ugysis tolvaj vagyok, az éhség pedig fáj. Lakótársa biciklijét elvitte, elzálogosította és az állás-szerzőnek odaadta a tíz koronát. Azt tervezte, ha megkapja az állást, előlegét kér, kiváltja a kerékpárt és visszaadja. Az állást nem kapta meg, de a második lopás miatt letartóztatták. A tanító sirva ismerte be a főkapitányságon bűnét.

— Nemzetiségi bál magyarok kizárásával. *Máramarosszigetről* táviratozzák: A máramarosi románok az elmúlt napokban a közeli *Pável* sósfürdőben tisztán nemzetiségi jellegű bált rendeztek, amely a maga minőségében első volt a felvidéki románság körében. *Egyetlenegy magyar embert sem hívtak meg* a mulatságra, amelyet már július elején akartak megtartani Máramarosszigeten, de a rendőrkapitány nem adta meg az engedélyt s így tették át

Pávelbe a bál színhelyét. A fürdő jelenleg az elhunyt *Pável* nagyváradi püspök örökösének tulajdonát képezi, igazgatója, egész személyzete, sőt vendégeinek tulnyomó része román. Magyar szót itt alig lehet hallani. A bál meghívóban a rendezőség arra kéri a hölgyeket, hogy nemzeti viseletben jelenjenek meg, amelynek elöget is tettek. Az egész mulatság alatt ki volt adva a jelszó, hogy *nem szabad egy magyar szót sem használni*. A kiszolgáló személyzet is nemzeti öltözékben volt. A cigányokat és a pincéereket Belényesről hozatták, szintén kizárólag románokat. A máramarosi magyarság körében az exkluzív mulatság nagy visszataszítást keltett.

— „Meglátlak-e valahára?” Kedden délelőtt Battonyáról mindkét szemére vak leánykát vittek a szegedi vakok intézetébe, ahol atyai jósággal fogadták.

— Igaz az, — kérdezte a vak leány — hogy itt megtanulunk írni, olvasni és kézimunkálni?

— Igaz.

— De nagyon hamar szeretnék megtanulni írni... Ha lehetne, két hét alatt...

— Miért olyan gyorsan?

— Irni akarok a mamának.

— És, kérem, négy hét alatt olvasni szeretnék.

— Olyan nagyon nem siethetünk.

— De sietős kérem, mert én őszszel a szini képezdében szeretnék iratkozni.

— Sziniképzőbe?

— Ugy van, a színképzőbe. Azt mondják, tudok én én szavalni. Tessék csak meghallgatni.

Es a vak gyermek szavalni kezdte átszellemült arccal:

Szülőföldem szép határa,

Meglátlak-e valahára...?

Akik hallották, amint átszellemült arccal, mélyen megindító érzelmességgel szavalt a kis leány, nem tudták visszafojtani előtörő könnyüket.

— Romboló esőzések. *Zürichből* jelentik: A napok óta tartó esőzések számos balesetet okoztak. Reggel fél öt óra tájban a *Gütsch* nevű hegy lejtőjének egy része irtószatos ropogással a hegy lábánál levő földszintes házat teljesen eltemette. Az elpusztult hában egy Prinetti nevű olasz származású cipész családja lakott. A veszedelem idején az egész család aludt. A lezuhanó kőömeg robaja hallatára Prinetti és felesége azonnal felébredtek és sikerkül elmenekültek, de három gyermekük, egy tíz, egy hat és egy öt éves fiúcskát, valamint egy tizenkilenc éves munkást nem sikerült megmenteni, azok ott veszttek el az óriási tömegben lezuduló kőömegek alatt. A túszoltok mentés munkálatai sikerteleneknek bizonyultak. Négy órai megfeszített munka után csak az áldozatok teljesen összeszerelt holttesteit tudták a romok alól kiszabadítani. Nagy a felháborodás a hatóság ellen, mert e helyen már több ízben történt ilyen szerencsétlenség s a szükséges óvintézkedéseket ennek ellenére elmulasztották.

— Villámcsapás. Mzőkovácsházi tudósítónk jelenti: A régen nélkülözött eső ma megjött nagy égi háborúval együtt. A villám Dalicsék Antal végegyházi gazda busa-asztalgját felgyújtotta és mintegy 1500 kereszt gabona elégett. A kár 15—16 ezer korona, ami azonban biztosítás által megtérül.

— Az adókvető bizottság előtt tárgyalás alá kerül a hó 23-án csütörtökön 1914-ik tételtől 1448-ik tételig: kádár, káposzta árús, kárpitos, kávéház (kávés, kávé mérő), kéményseprő

képfaragó, késműves, kelmefestő (kékfestő), közjegyző, lámpakereskedő (auer), lakatos, linoleum és viaszos vászon kereskedő, liszt kereskedő, magán mérnök, magán elemi iskola tulajdonos, márványcsiszoló, méreskalácsos. E hó 24-én pénteken tárgyalás alá kerül 1448-ik tételtől 1577-ik tételig: molnár (malom), mosóda tulajdonos, művirág készítő (kereskedő), műszerész (mechanikus), norinbergi, díszmű, rövidáru kereskedő, női divat kereskedő (nyakkendő készítő), nyomda tulajdonos, órás (ékszerész, látszerész), orvos (ő, fog és állatorvos.)

— Egy aradi kereskedő találmánya. *Nádler* Lajos előnyesen ismert aradi kereskedő oly fogtisztító szert talált fel, mely az első *Magyarországon, amely szabadalmazva van*. Férfitakat és nőket egyaránt érdekelhet ez a fogtisztító-szer, mely „*Hőféhér*” elnevezés alatt van forgalomba bocsájtva. *Nádler* Lajos találmánya semmiféle káros szereket nem tartalmaz, mert tisztán növényi szervekből van összeállítva s így az egészségre, valamint a fogaknak és foghúsnak nem ártalmas. Ezen fogtisztító szer rövid idő alatt közkedveltségű lesz, mert minden embernek elsőrendű érdeke, hogy egészségére vigyázzon és annak megóvására oly szereket használjon, amely minden tekintetben megfelel a várakozásnak. A kezelés igen egyszerű, mert még a fogkefe használatát is feleslegessé teszi. Erről különben mindenki meggyőződhetik, ha egy próba megrendelést eszközöl a feltaláló és készítőnél: *Nádler* Lajosnál, *Andrássy* tér 20. Egy fügcseke ára használati utasítással együtt 1 korona 50 fillér.

— *Marienbad* a világ legrégebbi *moorfürdője*. Itt található a leggazdagabb szénsavas (nauheimi) fürdők, miért is az utóbbi években főleg a *szív és női bajosok* keresik fel nagy számmal e világhírű fürdőhelyet. Ez utóbbi bajok kezelését egy kitűnő szakorvos végzi.

— *Rácz* Károly *Aradon*. *Bács* Károly országos hírének aradon ismét *Aradra* jön, a hol a tél folyamán óriási sikert aratott. Holnap és a következő napokon művészeti játékaival gyönyörködteti a közönséget a *Központi szálloda* kerthelyiségében.

— *Amateur* fényképezészeknek! Általános ismert kitűnő szalon- és uti-fényképezési készülékek, felülmúlhatatlan minőségű pillanat kézi aparátusok, valamint mindenféle fényképezési cikkek *Moll A.* cégnél (*Bécs*, *Tuchlauben* 9., cs. és kir. udvari szállító) kaphatók. Ezen üzletág alapított 1854-ben. Kívánatra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

— *Molypusztító és rovarpor* legjobb minőségben *Vojtek és Welsz*nál *Aradon*. 191.

• A kiváló bér- és Mithmos gyógyferrás •

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényes, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

• Kapható ártárvizkeszkekben vagy a Bécsy-Lipótyi Salvator-ferrás Váltalatnál Budapest, V. Rudasbányai út.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Csődbejutott kereskedő. Az aradi törvényszék *Krucván* Száva gyoroki vegyeskereskedő ellen a csődöt elrendelte. Csődbiztos: *Heller* Mór dr. törvényszéki bíró, tömegpndnok *Schmüt* Sándor dr. helyettese *Krenner* Zoltán dr. lett. A követelések bejelentésének határideje: 1908. szeptember 17. Érdekes, hogy *Krucván* saját állítása szerint azért lett fizetőkép-telen, mert mikor kötelezettséggel rendezése vé-

gett Budapestre utazott, a vele vitt nagyobb összegű pénzt egy szállóban ellopták tőle. Hitelezőinek bejelentette, hogy vagyontalan, de ezek mindemellett csődöt kértek ellene, amelynek a törvényszék helyt is adott.

§ Kardosék a vádtanács előtt. Budapestről jelentik: A budapesti kir. ügyészség nem régebben adta be a vádiratot a *Kardos familia* ellen, a mely bankja, a József Farsencvárosi Takarékpénztár révén sok embert érzékenyen megkárosított. A vádlottak *Kardos Árpád, Kardos Géza, Kardos Zoltán, Kardos Lipót és Kardos Dávid*. Valamennyien, mint igazgatók szerepeltek a banknál, a melyet a mások pénzén, de a maguk hasznára alapítottak. A kir. ügyészség hűtlen kezelés és csalás bűntettével vádolja őket, mint testvérszereket. A vádtanács Füzesséry bíró elnöklésével ma fogott bele a terjedelmes bűnügy tárgyalásába, de határozatra csak holnap kerül a sor.

TARKASÁGOK.

(*Kettős ünnep miatt*.) Az aradi minorita-templom ajtaján nagy papirlap van kiragasztva. Az istentiszteletek sorrendje áll rajta. Péter és Pál napja előtt való vasárnapon, a kettős ünnepre való tekintettel bejött Gyorokról két magyar, hogy a városban szórakozzanak. Amikor a templom előtt elmentek, az egyiknek szembeötlött az ajtón levő papirlap, megáll az aszfalton és nézi-nézi a papirt.

— Ugyan mi lehet azon hírva? találgatja a magyar, — menjen oda koma, olvassa el, mert én nem tudok olvasni.

A másik odamegy a zárt ajtóhoz és rápillant. O se tud olvasni, de röstelli bevallani. Amikor visszamegy az aszfalton várakozó társához, az megkérdezi:

— No, mit olvasott ki belőle sógor?

— Az van odairva, — mondja amaz fontoskodva — hogy „*kettős ünnep miatt a templom zárva.*”

(*Aki a polgármesterhez hasonlít*.) Aradon lakit egy kereskedelmi alkalmazott, aki feltűnően hasonlít *Varjassy Lajos* polgármesterhez. Különösen hátulról könnyen összetéveszthető. *Avarffy Géza* nagyon sokszor összetévesztette az illetőt és hátulról néhányszor barátságosan, de azért jó erősen vállon ütötte:

— Szervusz, polgármester ur!

Amikor a kereskedelmi alkalmazott az ütésre erősen fészesszent és hátra fordult, *Avarffy* akkor látja, hogy tévedett. Nagyban mentegetődzött:

— Bocsanat, eltévedtem. Azt hittem, hogy ön *Varjassy* polgármester. Nagyon hasonlít hozzá.

Ez egy párszor megismétlődött. A kereskedelmi alkalmazott meguntta ezt a sok vállon verést és gondolta, hogy megtráfalja *Avarffy*. A napokban megpillantotta a korzón. Utána sietett és hátulról nagyon erősen vállon ütötte *Avarffy* Gézát. A *Birike* szerzője följajdult és megfordult, aztán haragosan mondta:

— Miért ütött vállon?

— Pardon — mondta amaz — azt hittem, hogy ön *Varjassy* polgármester vagyok.

IDESENEK ARADON.

— Julius 22. —

Fehér Kereszt szálloda. *Mlikó S. Henrik* kereskedő Hajós. — *Adler Bernát* utazó Bécs. — *Csaj Samu* utazó Budapest. — *Tóth Pál* utazó Budapest. — *Láng Károly* utazó Debrecen. — *Mittler János* utazó Bécs. — *Marthy György* tanító és családja Marosvásárhely. — *Hansle Endre* utazó Bécs. — *Neszményi Lajos* utazó Budapest. — *Fabinyi Lajos* hadbiztos Szeged. — *Hirschl Zsigmond* utazó Bécs. — *Recher Gyula* utazó Bécs. — *Paszauer Samu*

vállalkozó Miskole — *Hermann Samu* segédtiszt Nagyszében. — *Reitzer Mór* utazó Budapest. — *Káplár Mihály* lelkes Nagyikinda. — *Fenyvessy Pál* utazó Budapest. — *Heisler Benó* üzletvezető Szabadka. — *Molnár Miksa* utazó és neje Budapest. — *Imre Lajos* vállalkozó Nagyvárad. — *Schwarz Hermann* utazó Budapest. — *Stransemann J.* utazó és neje Lippa.

Központi szálloda. *Eisner Lajos* utazó Budapest. — *Kun Miksa* ügyvéd Hódmezővásárhely. — *Kantzer Sándor dr.* ügyvéd Hódmezővásárhely. — *Buchwald Leó* utazó Szabadka. — *Stern Ede* hivatalnok Hátszeg. — *Kedves József* főszolgabíró Dicsőszentmárton. — *Hutoszky Gábor* főellenőr neje és leánya Vajdahunyad. — *Blumenstok Lajos* kereskedő Nagyikinda. — *Alarin Simon* gazdatiszt Barackháza. — *Brünner Lipót* Fogaras. — *Boros Gyula* járásbíró Nagyikinda. — *Kerekes József* utazó Budapest. — *Balla Samu* utazó Budapest. — *Könyves Elemér* utazó Budapest.

Vass szálloda Csuka Odön magánzó Orsova. — *Weisz József* kereskedő Pankota. — *Sauerbaum Mór* gyáros Zagráb. — *Orbán Árpád* utazó Budapest. — *Badenheimer Artur* utazó Budapest. — *Podlarky Gusztáv* felügyelő Budapest. — *Weiszmann Mór* utazó Pápa. — *Brüsz Jakab* utazó Budapest.

Pannonia szálloda. *Kálmán Teréz* utazónő Versec. — *Vékony Sándor* szabász Budapest. — *Kullner Sándor* bankirodatulajdonos Makó. — *Kirm Ede* kereskedő Temešvár.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Madarat tolláról (M. J.) közölhetetlen histeria.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, július 22

Amerika ¼-el magasabb. 20 ezer mm. 10—15 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél sárlat	2 órai sárlat
Buzs októberre . . .	11.34—11.35	11.38—11.39
Zab októberre . . .	8.40—8.41	8.38—8.39
Rozs októberre . . .	9.64—9.65	9.64—9.65
Tengeri májusra . . .	7.28—7.29	7.28—7.29
Tengeri júliusra . . .	7.69—7.61	7.58—7.59

Zárul 5 órakor:

Oestrák hitelrészvény 118 50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelel.

— Julius 22. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül súlyban — fillérig; közép páronként 303—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül súlyban 127—129 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 129—131 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 133—137 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig. Sertésleltetés: Julius hó 19. napján volt készlet 88.819 darab, július 20. napján felhajtott — darab, július 20. napján elszállított 277 darab, július 21. napjára maradt készletben 38 542 darab. A hizott sertés üzet irányzata: változatlan

NYÁRI SZINHÁZ.

Csütörtök, 1908. évi július hó 23-án:

Tatárjárás.

Operette 3 felvonásban. Iria: *Bakonyi Károly*. Zenéjét: *Gábor Andor* verselre szerezte *Kálmán Imre*.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Várnay Jenő.	Wallerstein	Leövey Leo.
Treszka	H. Harmath.	Gerő intéző	Delly Lajos.
Riza báróné	Wlassák V.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Mártoni R.	Elemériné	Zalay Margit.
Lőrentey	Hunyady J.	Idike	Kun Irén.
Blekes	Ujj Kálmán.	Szekfü Bandi	Faludy K.
Poroszlav	Kertész D.	Turi	Ladiszlav J.
Mogyoróssy	Sz. Rontay	Suták huszár	Bilinszki F.

Kezdete 8 órakor.

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Bolgár Lajos.

NYILTTER.

Malovich Ida és Adél úgy a maguk, valamint a rokonság nevében is mélyen megtört szívvel tudatják, hogy a felejtethetlen jó fivér, rokon és barát

MALOVICH KÁROLY,

kir. pénzügyi irodatiszt,

f. évi július 21-én, délután ¼, 1 órakor, életének 49-ik évében, a Mindenható rendelkezéséhez képest csendesen elhunyt.

Drága halottunk hült tetemei július 23-án, délután 4 órakor fognak *Lahner György-utca 1. sz.* házból az evangélikus egyház szertartásai szerint tartandó ima után a felső temető külön sírhelyén örök nyugalomra helyeztetni.

Legyen a hant könnyű kiszenvedett drága porai felett!

Arad, 1908. július 21. én. 2536

Csutak Károly és fia első temetés-rendző intézete. Arad, Szabadságter 20.

Szépitő-kúrát

végezhet mindenki odahaza, ha egy Dr. *JUTÁSSY-féle* készletet beszeres: Ilyenek:

Bőrápoló-készlet a nyomás, ép, tisztá arobór szépségének ápolására és megőrzésére; az arcz, szem, durva, hámoló, feszülő, viszkető, hervadó bőrre; ráncok és libabőr ellen.

Bőrgyógyító-készlet fénysugár, zsíros, pörusos, atkás (mitesseres), pattanásos (vimeritis), eres, vörös arc, vörös orr, vörös kéz, fagyási foltok és izzadás ellen.

Bőrtisztító-készlet elszárgult, leburnult, napsütött arczok fehéritésére, szepítő és márfolt ellen.

Bőrhámlasztó-készlet lencsefoltok, tag pörusok, pattanásnyomok, rózsapattanás (rosacea), bőrkeményedés, borvirág, himlőhely és sebhely ellen.

Hajgyógyító-készlet hajkorpa, hajhullás ellen a kopaszodás megakadályozására. E készletek föl vannak szerelve a megfelelő szappannal, a szükséges kozmetikai eszközökkel és szerekkel, melyeknek biztos hatását 1892 óta ezer és ezer arczon tapasztaltuk s a melyeknek ártalmatlanságáról az intézet főorvosa, *Jutassy József dr.* kozmetikus bőrgyógyász, egészségstanar keszkesedik, kinak recepttel szernt a szerek készülnek. A kimerítő használati utasítás alapján mindenki sikerrel kezelheti önmagát azon szépséghibája ellen, melynek megfelelő készletet beszeres. *Jutassy dr. „Szépségápolás”* című könyve minden készlethez mellékelve van. 5996

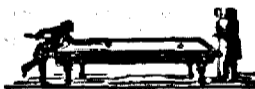
— Minden egyes készlet ára 5 korona. —

Készíti és elárúsítja személyesen vagy posta útján

Kozmetikai Gyógyintézet elárúsító osztálya

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. l. emelet

Kapható vagy megrendelhető az intézetben kívül minden gyógyszerertárban. — Főiskár: *Tórek József* gyógyszerertár Budapest, VI. kerület, Király-utca 12. szám.

Hartmann János

Aradon, Kazinczi-utca 11. sz. alatt.

Tekeasztal, dákók, golyók és különlegességi kávéház berendezési cikkek készítése

műhelye.

Szakképzettségemet a párisi legelső és legnagyobb gyárban szereztem. Teke-asztalok behuzását a legújabb saját szisztém szerint behuzok ragasztás nélkül, a melyeken a golyók ugrása elő nem fordulhat. Meghívásra bárhova a vidékre is elmegegyek, saját szöveveimmel. Műhelyből kikerült árukért, különösen a dákók egyenességéért egy teljes évig jótállok.

Ismét eladóknak nagy árendémeny.

Használt golyókat veszek és cserélek. Gyers és pontos kiszolgálásért kezkeskedem.

Saját francia gyártmány szerint készült dákók óriási választékban 2 k.-tól 100 kor.-ig. Régi ócska teke-asztalokat újjáalakítok s becserélek. Nagy raktár kész billiárdokban! Olcsón kapható legújabb fordítható *Elipsis Billiárd.* 741

APRO HIRDETÉSEK.

Mocsár-utca 2-ik számú

sarok telek, 87 □-öl nagy, szabad kézből eladó. Bővebbet Mocsár-u. 3., Papp Miklós urnál. 2584

Az aradi turista egyesület

Arad-Hegyaljai uthalózatának térképe. Automobilosok, kerékpárosok és turisták használatára 50 fillér leszállított áron kapható Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Aradon. Telefon 517. 201

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35—60 kg. nehéz, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszentannán. 1991

Minden ujdonság

azonnal több példányban kapható 80,000 kötetes kölcsönkönyvtárban, heti 8 filléres kölcsöndíj ellenében. A könyvek újak és tiszták. Terjedelmes jegyzékek vidékre is. Zenemű kölcsönző intézet. Kerpál László könyv és papirkereskedése, Aradon. 212

5995—1908. tkv. sz.

Együttes

Árverési hirdetés kivonat.

Az aradi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kovács Margit nagyszobeni és Király Károlyné aradi lakosok végrehajtatóknak, Király Károly nagyszobeni lakos végrehajtást szenvedett elleni 1500 korona és 290 korona tőkekövetelések és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén levő, Aradmegye Mihalaka községében fekvő, a mihalakai 1334. sz. tkvben A. + 1. sor 662/a—65/a—9. hrszám alatt felvett, felerészben Király Károly végrehajtást szenvedett és másik felerészben Király Károlyné született Bakoó Zsuzsanna végrehajtás alatt nem álló tulajdonául bejegyzett 445. számú ház és udvarra az árverést 800 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban Király Károlyné kéedelmes vevő veszélyére, bánatpénzének elvesztésével elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi augusztus hó 6-ik napjának délelőtti 9 órakor Mihalaka községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10⁰/_o-át, vagyis 80 korona készpénzben, vagy az 1881. LX. t.c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságná előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Arad, 1908. évi június hó 6-ik napján.

Aknay, kir. tszéki bíró.

Valódi amerikai önműködő ablakredők gyári raktára.

Lignumsanctum golyók és tekebábuk.

Zimmermann Ignác

Arad, Szabadság-tér 21. (Langyel-ház.)

Hair regenerator.

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyemfényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpa képződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

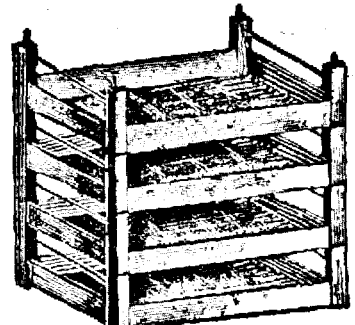
Ára 2 korona. 211

Földes Kelemen
gyógyszertára Aradon.

Állványok.

1 darab.

4 darab egymásra állítva.

MESÉS SZÉPSÉG

Gyönyörű fehér tiszta arczbőrt

el lehet érni a világhírű Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CREM

használata által.

Ara egy tégelynek 1 korona.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Kapható a készítőnél: 241

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22., megyeházzal szemben, továbbá minden gyógyszer-tár, illatszerüzlet és drogeriában.

Használt korcsmai vagy más hosszú asztalok

megvételre kerestetnek. Czimet és árajánlatot a kiadóba kérünk.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos
Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó kerítések, épület vasalások, görredőnyök napellenzők, vas-ágyak, kert szék, padok, asztalok tömör vasból, valamint minden szakmába vágó munkák a legolcsóbb árak mellett.

Épület szárítására vasokosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszelődőtelnek. 150.

Nagy választék sűrített mintákból természetes nagyságban. — A minták megtekinthetők a műhelytelen.

Munk R. és Társa

csomagolóhordó- parketta- és faárnyára

Karászebes.

Ajánlja készítményeit:

Ládikák és Fagyapot
szőlő és gyümölcs csomagolására,

Bükk- és Tölgyfa-Parketta
kartellen kívül.

Különlegesség:
Állványok szőlő és gyümölcs kezelésére és eltartására.

Készen szegelt Téglaramák.

Tömeges oszlopok készítése elvállaljuk.

Lábizzadás, kéz- és hónaljizzadás

ellen páratlan jó hatású és legújabb találmányu szer a

PEPPÓ

egy párszori ecseteléssel, különösen nyáron az oly kellemetlen izzadást azonnal megszünteti.

Ara egy üvegnek 1 korona.

Kapható a készítőnél: 241

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor, gomb, bojtok és rojtok

állandóan raktáron tartainak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret szerint készíttetnek. — Minden szakba vágó munkát a leggyorsabban készít. 888

Legideálisabb szer az arcz és kéz bőrének ápolására az

„FIZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a győgytárakban és győgy-áru üzletekben.

Főelárasító hely: 1531

WOJTEK ÉS WEISZ

győgyára nagykereskedő araknál Aradon. Kapható Hegedűs Gyula üzletében. Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Több mint 25 év óta elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

díval. kézmű, rövidára és fahérmű üzlete a „kék golyóhoz”

Arad, József főherceg ut II. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Legújabb himzett batisztok, Zep-hírek, ruhavásznak, kartonok, napernyők remek színekben, csipkék és himzősek csoda olcsó árakban, trikók, kesztyűk, harisnyák, szalma kalapok, gyermekcipők és ruhák nagy választékban, rendkívül olcsón árusítatnak Kilényi C. és Társánál. 1991

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

Élővirág csokrok

és koszorúk,

cserepes virágok

legolcsóbban kaphatók

Scherhag Testvérek

virágüzletében

Arad, Andrassy-tér 18.

Megyei telefon 292. 2524

ARADI IPAR ÉS NÉPBANK.

MEGHIVÁSI

Az „Aradi Ipar- és Népbank“ részvényesektől 1908. augusztus hó 8-án (szombat) délelőtt 10^{1/2} órakor az intézet első emeleti tanács-termében tartandó

közgyűlésre ezennel tisztelettel meghívjuk.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése, az 1906. évi zárszámadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Az alapszabályok 21. §., 66. §., 69. §., 86. §., 97. §., 139. §. és 141. §. módosítása.
4. Az igazgatóság megválasztása az 1909. üzletév végéig.

5. A felügyelő bizottság megválasztása az 1909. üzletév végéig.
6. Az igazgató-választmány megválasztása az 1909. üzletév végéig.
7. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az 1907. évi zárszámadások megvizsgálása s a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása s a felmentvények megadása iránti határozat hozatal.

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket f. évi augusztus hó 5-ig az intézet főpénztáránál elismervény ellenében letenni sziveskedjenek. Az alapszabályok 68. §-a értelmében szavazatképes részvényesnek csak az tekintendő, kinek részvénye a közgyűlés megtartása előtt legalább 3 hóval az intézeti részvénykönyvben saját nevére beiktatva van.

Szalay Károly, s. k. elnökgazgató.

Vagyon.	Mérleg-számla 1906. december hó 31-én.		Teher.	
	Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénz — — — — —		150,129 06	Részvénytőke — — — — —	1.500,000
Váltótárca-álladék — — — — —		6.823,078 47	Tartalék alapok:	
Aradi hitelegylet tartozása — — — — —		333,219 —	Általános tartalék alap — — — — —	663,632 —
Előleg értékpapírokra — — — — —		244,227 15	Hitelegyleti tartalékalap — — — — —	2,127 32
Folyószámlai adósok — — — — —		1.483,524 67	Nyugdíj-alap — — — — —	131,282 99
jelzálog kölcsönök — — — — —		583,108 26	csejthei Varjassy József alapítv. Hitelegylet 5% biztossági alapja	6,381 43
Zálogházi kölcsönök — — — — —		254,994 —	Betétek:	10,321 79
Záloglevél kölcsönök — — — — —	1.154,450 78		Betét könyvecskékre — — — — —	4,251,330 77
Községi kölcsönök — — — — —	497,335 98	1.651,786 76	Folyószámlára — — — — —	148,424 97
Értékpapírok és sorjegyek — — — — —		1.008,687 82	Visszleszámított váltók — — — — —	4.399,755 74
Nyugdíj-alap-értékpapírai — — — — —		34,297 —	Átruházott záloglevél, községi és jelzálog kölcsönök — — — — —	3.759,211 06
Ércpénzek, szelvények, osztály-sorsjegyek, stb. — — — — —		11,467 31	Hitelezők — — — — —	1.531,606 41
Ingtatlanok:			Be nem fizetett betét kamat adó — — — — —	879,653 06
Szabadság-tér 18. és Haszinger-utca 2. sz. ház — — — — —	206,032 04		Fel nem vett osztalékok — — — — —	10,105 14
Békéscsaba fő-ut 893. sz. ház — — — — —	145,493 63		Előre felvett kamatok és elszámolatlan jövedelem — — — — —	275 —
Békéscsaba fő-ut 894. sz. ház — — — — —	33,395 56		Nyereség áthozat 1905. évről — — — — —	104,731 23
Ujaradi fő-ut 840. sz. ház — — — — —	18,637 60		Nyereség 1906. évben — — — — —	19,402 12
Egyéb ingatlanok — — — — —	56,956 94	460,515 77		139,171 20
Adósok — — — — —		64,792 24		158,573 32
Hátralékos kamatok — — — — —		45,806 48		
Felszerelések leírás után — — — — —		8,022 50		
		13.157,656 49		13.157,656 49

Arad, 1906. évi december hó 31-én.

Hehs Béla, s. k. vezérigazgató Szalay Károly, s. k. elnök-igazgató Kell Lajos, s. k. főkönyvelő.
 Inatitória Kálmán, s. k. igazgató Kristyéry János, s. k. igazgató Reicher Ferenc, s. k. igazgató Waldor Gyula, s. k. igazgató

Jelen vagyon- és teherkimutatást a törvény és az alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Páris Lajos, s. k. f. ü. b. elnök Knöffel Lajos, s. k. f. ü. b. tag Varjassy Lajos, s. k. f. ü. b. tag Adler Andor, s. k. f. ü. b. tag

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottságának jelentése az 1906. üzletévről.

Tisztelt Közgyűlés! A kereskedelmi törvény és az intézeti alapszabályokban előírt kötelességünknek megfelelőleg az intézet ügyvezetését az egész éven át éber figyelemmel kísérvén, tisztelettel jelentjük, hogy a több ízben megtartott rovincsolásaink alkalmával egy a központ minden üzletágában, mint a békés-csabai fiókjelvezetnél a kezelt alatt álló pénz és értékkészletet mindenkor a szabályosan vezetett könyvekkel összehangzóan és hiány nélkül találtuk.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1906. évi zárszámadásokat, mérleget, valamint nyereség- és veszteség-

számlát a helyesen lezárt könyvek és zárszámadások alapján a törvény és alapszabályoknak megfelelően összeállítottunk találtuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a lefolyt évi 158.573,32 korona nyereség felosztására vonatkozó javaslatát.

Ezek alapján indítványozzuk, hogy az igazgatóságnak a lefolyt üzleti évre vonatkozólag a felmentvény megadassék és ugyanezt a saját részünkre is kérjük s miután megbízatásunk lejárt, ez uton is megköszönjük a belénk helyezett bizalmat

Kelt Aradon, 1907. évi január hó 15-én.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottsága:

Dr. Páris Lajos, s. k. f. ü. b. elnök Knöffel Lajos, s. k. f. ü. b. tag Varjassy Lajos, s. k. f. ü. b. tag Adler Andor, s. k. f. ü. b. tag

Vagyon.	Mérleg-számla 1907. december hó 31-én.		Teher.	
	Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénz — — — — —		421,515 43	Részvénytőke — — — — —	1.500,000
Váltótárca álladék — — — — —		7.565,806 75	Tartalék alapok:	
Aradi hitelegylet tartozása — — — — —		312,358 82	Általános tartalékalap — — — — —	670,700 64
Előleg értékpapírokra — — — — —		162,692 —	Hitelegyleti tartalékalap — — — — —	2,544 62
Folyószámlai adósok — — — — —		1.729,497 40	Nyugdíjalap — — — — —	140,623 98
jelzálog kölcsönök — — — — —		543,877 56	csejthei Varjassy József alapítv. Hitelegylet 5% biztossági alapja	813,869 44
Zálogházi kölcsönök — — — — —		248,344 —	Betétek:	6,704 49
Záloglevél kölcsönök — — — — —	919,569 37		Betét könyvecskékre — — — — —	10,038 16
Községi kölcsönök — — — — —	497,816 04	1.417,384 41	Folyószámlára — — — — —	5.233,543 30
Értékpapírok* és sorsjegyek — — — — —		944,825 65	Visszleszámított váltók — — — — —	5.313,179 67
Nyugdíj-alap értékpapírai — — — — —		34,297 —	Átruházott záloglevél és községi kölcsönök — — — — —	4.474,955 61
Ércpénzek, szelvények, osztály-sorsjegyek, stb. — — — — —		9,543 62	(ebből a Magyar Takarékpénztárak jelzálogbankjára 826,617 48 K van átruházva)	1.292,408 09
Ingtatlanok:			Hitelezők — — — — —	294,060 19
Szabadság-tér 18. és Haszinger-utcai 2. sz. ház — — — — —	206,032 04		Be nem fizetett betét k. adó — — — — —	19,309 18
Békéscsabai fő-ut 893. sz. ház — — — — —	145,493 63		Fel nem vett osztalékok és nyereségek — — — — —	2,065 —
Békéscsabai fő-ut 894. sz. ház — — — — —	33,395 56		Előre felvett kamatok és elszámolatlan jövedelem — — — — —	107,620 —
Ujaradi fő-ut 177. sz. ház — — — — —	18,637 60		Nyereség áthozat 1906. évről — — — — —	12,030 49
Egyéb ingatlanok — — — — —	100,056 56	503,615 39	Nyereség 1907. évben — — — — —	179,843 98
Adósok — — — — —		78,428 99		191,874 17
Előre fizetett és hátr. kamatok — — — — —		46,118 73		
Felszerelések 10% leírás után — — — — —		7,778 25		
		14.026,084 —		14.026,084 —

Arad, 1907. évi december hó 31-én.

Hehs Béla, s. k. vezérigazgató Szalay Károly, s. k. elnök-igazgató Kell Lajos, s. k. főkönyvelő.
 Inatitória Kálmán, s. k. igazgató Kristyéry János, s. k. igazgató Reicher Ferenc, s. k. igazgató Waldor Gyula, s. k. igazgató

Dr. Tagányi Bándor s. k. igazgató.

Jelen vagyon- és teherkimutatást a törvény és alapszabályok értelmében megvizsgáltuk és rendben találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Dr. Priegl István, s. k. f. ü. b. elnök Kohn S. N., s. k. f. ü. b. tag Steigerwald Alajos, s. k. f. ü. b. tag.
 Grábner Károly s. k. f. ü. b. póttag.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottságának jelentése az 1907. üzletévről.

Tisztelt Közgyűlés! A kereskedelmi törvény és az intézeti alapszabályokban előírt kötelességünknek megfelelőleg az intézet ügyvezetését egész éven át éber figyelemmel kísérvén, tisztelettel jelentjük, hogy a több ízben megtartott rovincsolásaink alkalmával egy a központ minden üzletágában, mint a békés-csabai fiókjelvezetnél a kezelt alatt álló pénz- és értékkészletet mindenkor a szabályosan vezetett könyvekkel összehangzóan és hiány nélkül találtuk.

Az igazgatóság által elének terjesztett 1907. évi zár-

számadásokat, mérleget, valamint nyereség- és veszteség számlát a helyesen lezárt könyvek és zárszámadások alapján a törvény és alapszabályoknak megfelelően összeállítottunk találtuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak a lefolyt évi 191,874,17 korona nyereség felosztására vonatkozó javaslatát.

Ezek alapján indítványozzuk, hogy az igazgatóságnak a lefolyt üzleti évre vonatkozólag a felmentvény megadassék és ugyanezt a saját részünkre is kérjük.

Kelt Aradon, 1908. évi január hó 22-én.

Az Aradi Ipar- és Népbank felügyelő-bizottsága:

Dr. Priegl István, s. k. f. ü. b. elnök Steigerwald Alajos, s. k. f. ü. b. tag Kohn S. N., s. k. f. ü. b. tag.
 Grábner Károly, s. k. f. ü. b. póttag.